

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

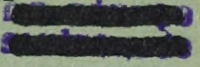

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

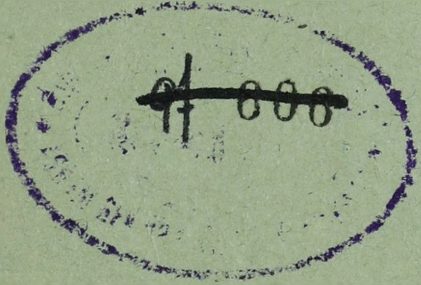
KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

ASG wewn. 3389/78

JAWNE

Egz. Nr 1

Plk dypl. Klemens CUPRYNIAK
Natarcie i obrona
korpusu armijnego NATO

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

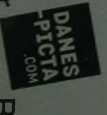

44228

WARSZAWA

CZERWIEC

1978

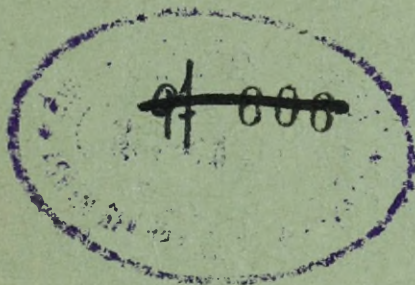
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

ASG wewn. 3389/78

JAWNE

Egz. Nr **1**

Płk dypl. Klemens CUPRYNIAK

**Natarcie i obrona
korpusu armijnego NATO**

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

44228

WARSZAWA

CZERWIEC

1978

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

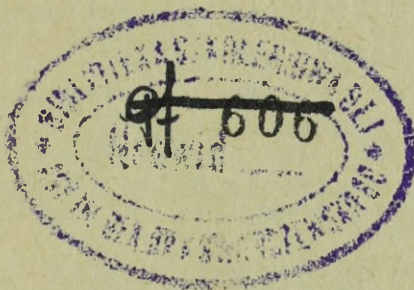
JAWNE

ASG wewn.3389/78

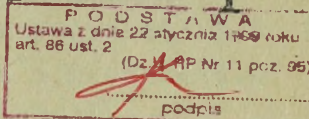
PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY R i AO

płk dypl.Marian WILIŃSKI

Egz.nr..... 1

Płk dypl.Klemens CUPRYŃIAK

"NATARCIE I OBRONA KORPUSU ARMIJNEGO NATO"

S k r y p t

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biuletynu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

44228

WARSZAWA

CZERWIEC

1978 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. KORPUS ARMIJNY W NATARCIU.	5
1. Ogólne zasady prowadzenia natarcia.	5
2. Skład bojowy, środki wzmocnienia i ugrupowanie KA w natarciu.	11
3. Artyleryjskie i lotnicze zabezpieczenie natarcia KA..	20
4. Prowadzenie natarcia przez KA.	23
II. KORPUS ARMIJNY W OBRONIE.	29
1. Ogólne zasady prowadzenia walki obronnej.	29
2. Organizacja obrony KA.	34
a/ struktura inżynierskiej rozbudowy obrony	34
b/ ugrupowanie bojowe KA w obronie.	40
c/ organizacja wsparcia ogniowego KA w obronie.	46
3. Prowadzenie walki obronnej przez KA.	50
ZAKOŃCZENIE.	59
BIBLIOGRAFIA.	61
ZAŁĄCZNIKI	
Nr 1 - Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w natarciu /wariant/.	62
Nr 2 - Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie rejonu /wariant/.	63
Nr 3 - Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie ruchowej /wariant/.	64

WPROWADZENIE

Współczesne poglądy NATO na działania bojowe wojsk podlegają ciągłej weryfikacji w świetle badań i studiów współczesnego i perspektywicznego pola walki oraz doświadczeń zebranych z przebiegu ostatnich wojen i ćwiczeń wojsk głównie na ŚETDW.

Szczególnie konflikty zbrojne na Dalekim i Bliskim Wschodzie dostarczyły wielu wniosków i stały się przedmiotem badań i studiów specjalnych zespołów badawczych dowództwa NATO. Szereg doświadczeń z tych wojen, jest wykorzystywanych jako podstawa do podejmowania przedsięwzięć ukierunkowujących dalszy rozwój prowadzenia działań bojowych. Przystosowuje się je do specyfiki ETW i ściśle wiąże z aktualnymi i perspektywicznymi możliwościami sił zbrojnych NATO.

Dokonane na przestrzeni ostatnich lat, aktualnie przeprowadzone zmiany w siłach zbrojnych NATO polegające głównie na usprawnianiu procesów dowodzenia, doskonaleniu struktur organizacyjnych dowództw, sztabów i wojsk oraz jakościowym rozwoju sprzętu i uzbrojenia, zwiększają znacznie możliwości bojowe wojsk, stwarzają im możliwość zastosowania na polu walki różnych form manewru, ognia i uderzenia.

Wszystkie nowe rozwiązania w tym zakresie są szczególnie i wszechstronnie badane i sprawdzane w toku przeprowadzanych ćwiczeń i manewrów wojsk NATO, głównie na ŚETDW.

Niektóre doświadczenia i wnioski z tych ćwiczeń, zwłaszcza te, które znalazły powszechne zastosowanie lub przyjęte zostały jako zasady w naszych wydawnictwach, wykorzystane zostały do aktualizacji poglądów na użycie korpusu armijnego NATO w działaniach zaczepnych i obronnych zawartych w niniejszym skrypcie.

Szczebel korpusu armijnego, zwłaszcza w amerykańskich, zachodniemieckich i brytyjskich siłach zbrojnych uległ w ostatnich latach dość poważnym przeobrażeniom. Zwiększyła się w nich liczba pododdziałów, oddziałów i ZT, wzrosła siła i zasięg ognia, zwiększyły znacznie możliwości obrony przeciwpancernej i przeciwlotniczej, wzrosła liczba czołgów oraz możliwości manewru lądowego i powietrznego /śmigłowego/. Rzutuje to niewątpliwie na możliwości i zasady użycia korpusu w działaniach bojowych, na formy i metody wykorzystania sił i środków w walce.

Naturalnie, że wiele z nowych poglądów na ten temat jest nadal jeszcze w stadium doświadczeń, brak jeszcze uzgodnionych oficjalnie rozwiązań w tym zakresie. Dlatego też skrypt nie ujmuje wszystkich nowości i zmian w zasadach działania korpusu, jakie np.: mogą zostać przyjęte w okresie najbliższych lat.

Zmiany te należy na bieżąco śledzić, zapoznawać się z wynikami i doświadczeniami ćwiczeń wojsk NATO, studiować uważnie ukazujące się na łamach zachodniej i naszej literatury fachowo-wojskowej artykuły omawiające treść i istotę zmian w taktyce działania oddziałów, ZT i operacyjnych nieprzyjaciela.

a) Natarcie: - brzoż. 1,5-2km
- odległość 3-8 km
- KA 15-20km

I. KORPUS ARMIJNY W NATARCIU.

b) działania odwrotowe (str. 28).
c) abiechy dla lotnictwa.

1. Ogólne zasady prowadzenia natarcia.

Zgodnie z regulaminami sił zbrojnych NATO natarcie rozpatruje się jako podstawowy rodzaj działań bojowych. Jego celem jest rozbicie określonego zgrupowania wojsk przeciwnika, opanowanie ważnych rejonów lub rubieży terenowych oraz załamanie woli przeciwnika do stawiania dalszego operu. Natarcie powinno umożliwić przejęcie inicjatywy operacyjnej pozwalającej na rozwinięcie dalszych działań, aż do zwycięskiego ich zakończenia.

Podkreśla się, że warunkiem uzyskania powodzenia w natarciu jest przede wszystkim stworzenie przewagi sił i środków walki na wybranych kierunkach uderzenia, oraz przestrzeganie następujących zasad:

- dokładnego przygotowania natarcia i opracowania planów oraz konsekwentnej ich realizacji w toku działań;
- przyjęcia stosowanego ugrupowania bojowego zapewniającego maksymalne wykorzystanie cech ruchliwości i siły uderzenia poszczególnych oddziałów i ZT wchodzących w skład połączonych zgrupowań taktycznych, obejmujących różne rodzaje wojsk i służb;
- właściwego stosowania środków ogniowych i umiejętnego wykorzystania ich skutków, zwłaszcza uderzeń jądrowych;
- umiejętnego stosowania manewru i ciągłego utrzymywania inicjatywy;
- posiadania silnych, ruchliwych i gotowych do walki odwodów;

- umiejętnego wykorzystania warunków terenowych;
- wykorzystywania w szerokim zakresie czynnika zaskoczenia poprzez wybór odpowiedniego miejsca, czasu i formy uderzenia oraz manewru siłami i środkami;
- posiadania wystarczających zapasów materiałowych dla ciągłego zaopatrywania wojsk;
- utrzymanie ciągłego i sprawnego dowodzenia wojskami.

Główną dewizą natarcia powinno być stałe i nieprzerwane wywieranie nacisku na broniące się przeciwnika, zaleca się, aby ZT i oddziały nacierały w tak rozśrodkowanym ugrupowaniu, aby z jednej strony mogły uniknąć dużych strat od uderzeń zwłaszcza jądrowych, broniące się, a z drugiej strony, aby nie pozbawiać się możliwości szybkiego stworzenia w odpowiednim czasie /etapie walki/ silnego połączanego zgrupowania uderzeniowego zdolnego do zadania broniącemu się decydującego uderzenia.

W działaniach zaczepnych szczególną uwagę przywiązuje się do umiejętnego wykorzystania wojsk zmechanizowanych, pancernych i powietrznodesantowych, które są najlepiej przystosowane do działań manewrowych w warunkach stosowania BMR. Podkreśla się również konieczność zapewnienia wojskom nacierającym odpowiednie silnego wsparcia ogniowego i osłony z powietrza, zwłaszcza na kierunku głównego uderzenia.

2
A. Formy manewru: *(schemat)*

W siłach zbrojnych NATO w natarciu rozróżnia się w zasadzie cztery podstawowe formy manewru; natarcie

czołowe, przełamanie, oskrzydlenie i obejście. Nadmienić jednak należy, że w poglądach dowództw narodowych występują w tym względzie pewne różnice. Na przykład w regulaminach Bundeswehry nie występuje jako forma manewru "przełamanie", a w amerykańskich siłach zbrojnych wyróżnia się dodatkową formę manewru - "przenikanie". Wymienione formy manewru charakteryzują się:

a/ Natarcie czołowe - polega na wykonaniu uderzenia na szerokim froncie zazwyczaj na kierunku pomocniczym w celu rozbicia lub zniszczenia słabszego przeciwnika.

Natarcie czołowe może również być wykonane na przeciwnika silnego w wypadku, np. braku danych z rozpoznania. Często natarcie czołowe stosuje się dla związania sił przeciwnika na jednym kierunku w celu uzyskania przewagi na kierunku rozstrzygającym. Natarcie czołowe będzie częste powiązane z innymi formami manewru.

(N2 - nie ma)

b/ Przełamanie - jest podstawową formą manewru. Polega ono na wykonaniu wyłomu w ugrupowaniu obronnym przeciwnika, naruszeniu spójności jego obrony, rozcięcia broniących się wojsk na części i zniszczenia ich lub wzięcia do niewoli. Powodzenie przełamania zależy od uzyskania nad przeciwnikiem przewagi w siłach i środkach walki na wybranym kierunku uderzenia i zapewnienia możliwości potęgowania siły natarcia.

Odpowiednio do celu i postawionych zadań przełamanie dzieli się na trzy etapy:

- przełamanie przedniego skraju obrony przeciwnika;

- rozszerzenie wyłomu;
- zniszczenie sił przeciwnika lub opanowanie nakazanych obiektów decydujących o trwałości obrony.

Realizacja tych trzech etapów stwarza warunki do rozwinięcia powodzenia w głąb obrony przeciwnika i stosowania innych form manewru. Podkreśla się, że w warunkach stosowania broni jądrowej oraz dużej ruchliwości wojsk różniczenie poszczególnych etapów przełamania jest trudne do uchwycenia.

W tej formie manewru główne uderzenie wykonuje się na stosunkowo wąskim odcinku i na kierunku doprowadzającym najkrótszą drogą do nakazanego do opanowania zasadniczego obiektu natarcia.

Przełamanie poprzedza zwykle przygotowanie ogniowe.

c/ Oskrzydlenie - polega na wykonaniu silnego uderzenia w skrzydło zasadniczego zgrupowania broniącego się przeciwnika, w celu opanowania obiektów na jego bliższych tyłach, zdeorganizowania dowodzenia, odcięcia mu dróg odwrotu i wspólnie z wojskami nacierającymi od czoła stworzenia warunków do zniszczenia przeciwnika na zajmowanych pozycjach.

Oskrzydlenie stosuje się najczęściej, gdy przeciwnik ma otwarte skrzydła lub gdy w obronie istnieją luki np. w wyniku uderzeń jądrowych.

W czasie wykonywania oskrzydlenia wojska unikają spotkania z głównymi siłami przeciwnika. Oskrzydlenie może być jednostronne lub dwustronne. To ostatnie

polega na wykonaniu uderzenia na dwa skrzydła przeciwnika równocześnie z działaniami wiążącymi od czoła. Ponieważ dla realizacji tej formy manewru konieczna jest przewaga w siłach i środkach oraz zachowanie silnego i ruchliwego odwodu, dlatego też wykonuje się go najczęściej na szczeblu KA. Dużą wagę w ostatnich latach przywiązuje się do możliwości oskrzydlenia drogą powietrzną, wykorzystując do tego celu pododdziały śmigłowców. Ta forma manewru w terminologii zachodniej zwana jest "oskrzydleniem pionowym". Oskrzydlenie pionowe zaleca się stosować przy słabej obronie przeciwlotniczej przeciwnika i gdy posiada się silne wsparcie ogniowe, zwłaszcza lotnicze.

d/ Obejście - polega na obchodzeniu na jednym ze skrzydeł głównych sił broniących się wojsk przeciwnika, opanowaniu obiektów rozmieszczonych na głębokich jego tyłach w celu zmuszenia go do wycofania swoich sił z zajmowanych pozycji i zniszczeniu ich w terenie dogodnym dla nacierającego.

Obejście różni się od oskrzydlenia tym, że wojska obchodzące działają w oderwaniu od wojsk nacierających od czoła często w takiej odległości, która nie pozwoli na wzajemne wsparcie ogniowe. Obejście jest więc manewrem głębokim i stosowane jest na szczeblach od korpusu armijnego wzwyż. Obejście ma zmusić przeciwnika do opuszczenia zajmowanych pozycji obronnych, lub w połączeniu z manewrami oskrzydającymi doprowadzić do jego okrążenia.

e/ Przenikanie - jest formą działania, którą Amerykanie w swych regulaminach traktują jako manewr. Polega ono na skrytym przechodzeniu pojedynczych i małych grup żołnierzy przez luki w obronie przeciwnika w głąb jego ugrupowania w celu niszczenia ważnych obiektów i dezorganizacji działań przeciwnika oraz prowadzenia rozpoznania. Obiektami takimi mogą być wyrzutnie rakietowe, artyleria na SO, stanowiska dowodzenia, węzły łączności, urządzenia logistyczne itp. Podkreśla się, że stosując tę formę manewru, KA może przerzucić na tyły przeciwnika znaczne siły, które wykorzystując współczesne uzbrojenie mogą wydatnie wspomagać własne wojska nacierające od czoła i utrudniać działania przeciwnika.

3 B. Sposoby przejścia wojsk do natarcia.

Natarcie może być prowadzone na doraźnie lub zawczasu zorganizowaną obronę przeciwnika.

W zależności od stopnia rozbudowy obrony przeciwnika, zadania bojowego, stopnia gotowości bojowej wojsk własnych i przeciwnika, natarcie może być prowadzone z marszu lub z bezpośredniej styczności z przeciwnikiem.

Natarcie z marszu stosuje się w wypadkach, gdy przeciwnik przeszedł pospiesznie do obrony, jest słabszy, posiada niższy niż nacierające wojska, stopień gotowości bojowej lub gdy istnieje możliwość zaskoczenia go niespodziewanym uderzeniem. Natarcie z marszu będzie charakterystyczne dla początkowego okresu wojny, gdy wojska rozwijać się będą do natarcia bezpośrednio z miejsc dyslokacji okresu pokojowego lub z rejonów alarmowych, w odległości

10-40 km od miejsc stałej dyslokacji lub z rejonów operacyjnego rezerwujska w odległości 30-80 km od granicy państwowej w początkowym okresie wojny (czy rubieży styczności w czasie wojny).

względnie w czasie rozwijania działań bojowych w głębi przy pospiesznym organizowaniu przez przeciwnika obrony w wyniku np. niepomysłnego dla niego boju spotkaniowego. Natarcie z marszu jest w ostatnich latach szczególnie eksponowanym rodzajem natarcia sprawdzonym i doskonałym na większości ćwiczeń wojsk NATO.

Natarcie z bezpośredniej styczności z przeciwnikiem - może być wykonywane:

- z położenia obronnego w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, bez przegrupowania i zmiany wojsk;
- z bezpośredniej styczności po uprzednim przegrupowaniu i zamianie wojsk.

Pierwszy wariant uważa się za najbardziej celowy, ponieważ zapewnia on uzyskanie zaskoczenia oraz uniknięcie dużych strat w wypadku np. użycia przez przeciwnika broni jądrowej w czasie przegrupowania.

Drugi wariant będzie stosowany rzadziej, ponieważ realizacja tych przedsięwzięć może być łatwo wykryta przez przeciwnika.

2. Skład bojowy, środki wzmoocnienia i ugrupowania KA w natarciu.

Korpus armijny jest wyższym związkim taktycznym sił lądowych występującym w strukturze organizacyjnej sił zbrojnych wszystkich głównych państw członkowskich NATO. 1/

1/ Z uwagi na skład i możliwości bojowe, niektórzy teoretycy wojskowi są skłonni określać KA jako związek taktyczno-operacyjny.

Operacyjnie wchodzi w skład grupy armii /GA/ lub armii polowej /AP/^{2/} w ramach których może prowadzić działania zaczepne w pierwszym lub w drugim rzucie na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia.

Skład korpusu armijnego jako wyższego związku taktycznego o zmiennym składzie związków taktycznych i oddziałów zależy nie tylko od zadania, warunków terenowych, charakteru i kierunków przewidywanych działań, ale w poważnej mierze uzależniony jest od narodowej specyfiki struktur organizacyjnych sił zbrojnych tych państw, które przekazały swoje korpusy do dyspozycji dowództwa NATO. Tak na przykład korpusy amerykańskie i zachodnioniemieckie, stanowiące zasadniczą siłę pierwszego rzutu operacyjnego sił lądowych paktu północnoatlantyckiego na SETDW, mają większą siłę bojową niż korpusy innych państw głównie z uwagi na większą liczbę środków przenoszenia broni jądrowej, śmigłowców, ozołgów, artylerii i moździerzy.

Teoretycznie zakłada się, że na europejskim TW korpus armijny może składać się z dwóch - czterech różnego rodzaju dywizji, /DZ, DPanc, DPZmot/ oraz oddziałów korpusnych, do których głównie zalicza się rozpoznawcze pułki pancerne, brygady powietrznodesantowe oddziały wojsk raketowych i artylerii oraz oddziały śmigłowców transportowych i przeciwpancernych, *Wymocnienie*

2/ W okresie pokojowym szczebel dowodzenia AP nie występuje w siłach zbrojnych NATO. Rozwiązano nawet istniejące do niedawna dowództwo 7 AP amerykańskiej. Regulaminy przewidują jednak możliwości tworzenia takich dowództw w okresie wojny. *Schemat*

Jakkolwiek uważa się, że większość korpusów prowadzi będzie działania w swoim etatowym składzie otrzymując tylko wzmocnienie w broni jądrowej, to jednak regulaminy przewidują możliwość wzmocnienia niektórych korpusów działających na głównym kierunku uderzenia lub obrony^{3/} w następujące dodatkowe siły i środki:

Oddziały /pododdziały wzmocnienia/	KA/USA/	KA/RFN/	KA/WB/
Dywizjonów pocisków Lance	2-3	1	1-2
Brygady zmechanizowane /pancerne, piechoty/	1		
Rozpoznawcze pułki pancerne	1		1
Brygady powietrzno-desantowe		1	
Bataliony czołgów	2-3		
Bataliony OT i policji granicznej		1-8	
Dywizjony armat 175 mm	4		
Dywizjony haubic 203,2 mm	4-6		
Dywizjony haubic 155 mm	4-6	1	
Dywizjony haubic 105 mm		2-3	
Pułki artylerii mieszanej /wsparcia ogólnego/			1-3
Pułki artylerii polowej			4-10
Dywizjony artylerii przeciwlotniczej		2	
Dywizjony pocisków "Hawk"	2		
Brygady artylerii przeciwlotniczej w tym:			
- pułków pocisków "Thunderbird"			1-2
- pułków artylerii plot lekkiej			4-8
Dywizjony plot "Chaparral-Vulcan"	1		
Bataliony inż.saperskie	3-6	1-2	
Kompanie mostowe	2	2	
Batalion ABC	1		
Batalion wojny elektronicznej	1	1	
Batalion służby bezpieczeństwa sił lądowych	1	1	

3/ Normy wzmocnienia są jednakowe w działaniach zaczepnych i obronnych.

Broń jądrową przydziela się korpusowi armijnemu w zależności od wykonywanego zadania, roli i miejsca oraz przewidywanego czasu trwania planowanej operacji GA. Dla zabezpieczenia działań bojowych KA w pierwszych dniach wojny zarówno w natarciu jak i w obronie może być przydzielona następująca ilość ładunków jądrowych:

- amerykańskiemu KA 120 - 150 i więcej;
- brytyjskiemu KA **50-110;**
- zachodniemieckiemu KA **120-150** więcej ładunków.

Na drugorzędnych kierunkach działań korpusy armijne poszczególnych państw NATO otrzymają mniejszą liczbę ładunków/w granicach 30 - 50 ładunków/.

W toku prowadzenia działań w kolejnych okresach wojny normy przydziału amunicji jądrowej ulegną poważnemu zmniejszeniu ze względu na wyczerpanie zapasów tej amunicji w czasie operacji początkowego okresu oraz straty poniesione w wyniku uderzeń jądrowych przeciwnika.

Otrzymaną amunicję jądrową dowódca korpusu rozdziela między podległe mu dywizje zachowując część amunicji jądrowej w swojej dyspozycji. Średnio dywizje na głównym kierunku uderzenia mogą otrzymać: amerykańska 25 - 30 i więcej, brytyjska do 20 i zachodniemiecka **25-30** i więcej ładunków jądrowych. W amerykańskich siłach zbrojnych dowódca dywizji może z kolei przydzielić część amunicji jądrowej do haubic 155 mm brygadam pozostawiając jednak sobie prawo decyzji o jej wykorzystaniu. W siłach zbrojnych innych państw NATO brygady nie posiadają środków przenoszenia broni jądrowej i dlatego dywizja jest najniższym szczeblem dysponującym bronią jądrową.

Niezależnie od przydzielonego limitu, na korzyść KA, mogą być wykonane uderzenia jądrowe środkami szczebla nadrzędnego, a głównie pociskami raketowymi typu "Pershing" oraz lotnictwem taktycznym.

W zakresie zabezpieczenia lotniczego natarcia korpusu armijnego, przewiduje się wydzielenie około 240 samolotolotów z czego na korzyść każdej dywizji pierwszorzutowej przeznacza się limit około 40-60 samolotoletów na dobę. Do prowadzenia rozpoznania wydziela się 10-15% ogólnego limitu samolotolotów lotnictwa taktycznego.

④ Ugrupowanie bojowe: /sch eworty - omowienie/

Korpus armijny w natarciu może przyjmować różne warianty ugrupowania bojowego. Uzależnione będzie to głównie od: jego składu, możliwości broniącego się przeciwnika, warunków terenowych, ważności kierunku prowadzonych działań rodzaju i stopnia planowanego obezwładnienia przeciwnika, możliwości bojowych jednostek wsparcia i współdziałających, głębokości zadania itp. Ponieważ grupa armii ugrupowuje się zwykle w jednym rzucie z zachowaniem odwodu, to korpus armijny działający w pierwszym rzucie tego związku, zwłaszcza na kierunku głównego uderzenia ugrupowuje się zwykle w dwa rzuty mając z zasady dwie, niekiedy trzy dywizje w pierwszym rzucie.

Z wydzielonych do pierwszego rzutu sił KA organizuje główne i pomocnicze zgrupowania uderzeniowe, lub też całością sił I rzutu tworzy jedno, zasadnicze zgrupowanie uderzeniowe.

Drugi rzut KA w składzie jedna - dwie dywizje zaleca się wprowadzać do walki z zasady na kierunku działania głównego zgrupowania uderzeniowego. Zgrupowanie pomocnicze, jeśli jest organizowane, przeznaczone jest głównie do zabezpieczenia działań głównego zgrupowania poprzez osłonę jego skrzydła i wiązania części sił przeciwnika lub prowadzenie działań pozornych na kierunkach drugorzędnych. Główne zgrupowanie uderzeniowe w zależności od składu korpusu i możliwości przeciwnika do stawiania skutecznego operu może być w składzie jednej DPanc i jednej DZ lub dwóch DZ, względnie jednej DPanc i części sił DZ. Jego zadaniem jest wykonanie silnego uderzenia w ślad za uderzeniami ogniowymi, zniszczenie zasadniczych sił broniącego się przeciwnika, opanowanie określonej rubieży lub obiektu.

W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia ogniowego, dywizjom wchodzącym w skład zgrupowania uderzeniowego mogą zostać przydzielone dodatkowe /obok etatowych/ pododdziały artylerii rakietowej i polowej. Z reguły każda dywizja pierwszego rzutu może otrzymać: jeden dywizjon "Lance" /USA/, 1 - 3 dywizjony hb 155 i 203,2 mm, z których tworzy grupę artylerii. Pozostała artyleria i dywizjony pocisków rakietowych tworzą grupy artylerii korpusu. Grup takich w ugrupowaniu KA może być 2-3, a ich zadaniem jest spotęgowanie ognia artylerii dywizji pierwszego rzutu oraz wsparcie dywizji drugiego rzutu podczas wprowadzania ich do walki.

Rozpoznawczy pułk pancerny z reguły jest wykorzystywany do prowadzenia rozpoznania przed frontem natarcia korpusu oraz do zabezpieczenia jego skrzydeł lub luk między dywizyjnymi zgrupowaniami bojowymi. W koniecznych przypadkach może otrzymać zadanie uchwycenia różnych obiektów w głębi obrony przeciwnika i utrzymania ich do czasu podejścia siły głównych korpusu. W razie zniszczenia jednej z brygad w dywizji pierwszego rzutu na głównym kierunku uderzenia rozpoznawczy pułk pancerny może być w wyjątkowych wypadkach podporządkowany dywizji i brać udział w natarciu na równi z brygadami dywizyjnymi.

Przydzielona korpusowi samodzielna BZ /BPanc/ jest zwykle przeznaczona do osłony skrzydła głównego zgrupowania uderzeniowego, wzmocnienia jednej z dywizji pierwszorzutowych, osłony rejonu tyłowego jako odwód przeciwdesantowy i innych zadań ogólnych.

Brygada powietrznodesantowa w KA /NZ/ przeznaczona jest do wykonania taktycznych zadań desantowych na korzyść KA, a zwłaszcza do uchwycenia ważnych obiektów taktycznych lub terenowych na kierunku natarcia sił głównych KA.

Grupę artylerii przeciwlotniczej wykorzystuje się zwykle w sposób scentralizowany. Zadaniem jej jest zapewnienie obrony przeciwlotniczej ZT i oddziałów korpusnych, a w pierwszym rzędzie głównego zgrupowania uderzeniowego, środków przenoszenia broni jądrowej, stanowisk dowodzenia i elementów tyłowych.

Bataliony inżynieryjno-saperskie wykorzystuje się do zabezpieczenia natarcia sił głównych, a także do

zapewnienia bezawaryjnego ruchu wojsk, pracy tyłów itp. Mimo, że mogą one być ześrodkowane w różnych miejscach ugrupowania bojowego korpusu, dowodzenie i wykorzystanie ich jest z zasady scentralizowane.

Batalion ABC /organiczny w RFN, a przydzielony w USA/ jest przeznaczony do prowadzenia rozpoznania skażeń, kontroli dezymetrycznej, odkażania i dezaktywacji ważnych odcinków terenu, a także do ustawiania zapór chemicznych.

Batalion wojny elektronicznej prowadzi swoje działania na korzyść dywizji i KA. Dowódca korpusu przydziela każdej dywizji ze składu batalionu po jednej kompanii. Kompanie prowadzą rozpoznanie środków radioelektronicznych oraz organizują przedsięwzięcia w zakresie przeciwdziałania radiowego.^{1/}

Batalion służby bezpieczeństwa, kontrwywiadu wojskowego, przydzielony korpusowi /USA/ jest przeznaczony do rozpoznania środków radioelektronicznych przeciwnika, zakłócania jego środków łączności radiowej oraz do zabezpieczenia tajności pracy łączności radiowej i środków radioelektronicznych wojsk własnych. Ze składu batalionu przydziela się zwykle po jednej kompanii.

Kompania dalekiego rozpoznania wykorzystywana jest do prowadzenia działalności dywersyjno-rozpoznawczej na kierunku natarcia i na korzyść "swego" korpusu. Z jej składu organizuje się 22 grupy dywersyjno-rozpoznawcze

x/ Szczegółowe dane odnośnie możliwości i zasad wykorzystania tego batalionu zawarte w skrypcie ASG pt. Wojna elektroniczna w/g poglądów zachodnich.

i przerzuca na tyły wojsk przeciwnika na głębokość 70-120 km.

Ugrupowanie oraz rozmieszczenie poszczególnych elementów w natarciu KA - patrz schemat załącznik nr 1 do niniejszego skryptu.

W oparciu o doświadczenia z ćwiczeń wojsk NATO w ostatnich latach, można stwierdzić, że przyjmowane w nich normy operacyjno-taktyczne nie ulegają istotnym zmianom, a pewne zachodzące w tym zakresie różnice zależne są od konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej terenu i przynależności narodowej ZT /oddziału/.

Z analizy tej wynika, że przeciętne pasy natarcia, głębokości zadań i ugrupowania bojowego ZT głównych państw NATO przedstawiają się w kilometrach następująco:

Wyszczególnienie	RFN			USA			W. Bryt.		
	Brygada	Dywizja	Korpus	Brygada	Dywizja	Korpus	Brygada	Dywizja	Korpus
Szerokość odcinka/pasa/	10-15	20-30	50-80	6-10	20-30	40-80	8-10	20-30	40-60
Głębokość zadania bliższego	6-8	15	40-60	6-8	15-20	35-40	8	20	40
Głębokość zadania następnego/końcowego/	12-14	25-35	50-80 100-150	15-20	35-40	do 150	12-15	40	80-100
Głębokość ugrupowania bojowego	10-15	30-40	60-100	15	25-30	50-60	10	30	60
<i>Odległość SD od prz. odmięgo skrajni</i>	<i>NSD SD TSD</i>		<i>8-10 20-30 60-80</i>			<i>8-15 20-30 30-80</i>			<i>20-30</i>

Przeciętne tempo natarcia wojsk wynosi 30-40 km na dobę.

3. Artyleryjskie i lotnicze zabezpieczenie natarcia KA

Artyleryjskie zabezpieczenie natarcia korpusu obejmuje przygotowanie artyleryjskie oraz wsparcie natarcia. Lotnictwo taktyczne wykonuje uderzenia na obiekty przeciwnika w czasie artyleryjskiego przygotowania a w czasie natarcia zabezpiecza bezpośrednio wsparcie lotnicze związkom i oddziałom wojsk lądowych.

W przygotowaniu artyleryjskim zwykle bierze udział cała artyleria korpusu łącznie z artylerią dywizji drugiego rzutu. Jak wykazują doświadczenia z ćwiczeń i manewrów wojsk NATO, w coraz szerszym stopniu w ramach przygotowania ogniowego natarcia wykorzystywane są uzbrojone śmigłowce.

W warunkach prowadzenia natarcia z użyciem BMR początek przygotowania jądrowego przewiduje się zwykle na 20-30 minut przed rozpoczęciem natarcia, w jego ramach dywizyjne środki przenoszenia broni jądrowej wykonują uderzenia na obiekty położone w taktycznej strefie obrony, a środki korpusu w strefie taktycznej i bliższej głębokości operacyjnej obrony przeciwnika.

W wypadku wykonywania natarcia jądrowego na TDW, przygotowanie jądrowe może stanowić część składową tego natarcia. Po wykonaniu uderzeń jądrowych następuje artyleryjskie i lotnicze przygotowanie z wykorzystaniem amunicji konwencjonalnej.

Ilość amunicji jądrowej przewidziana na przygotowanie jądrowe jest uzależniona w każdym konkretnym wypadku od liczby przydzielonych korpusowi ładunków jądrowych, posiadanych danych o obiektach i położeniu wojsk

przeciwnika oraz od celów walki i charakteru manewru związków i oddziałów korpusu. Przy przełamaniu zawczasu zorganizowanej obrony przeciwnika na przygotowanie jądrowe przeznacza się od 60-70% wszystkich ładunków jądrowych przydzielonych korpusowi. Resztę amunicji jądrowej zachowuje się w odwodzie dowódcy korpusu i dowódców dywizji do zwalczania w toku walki nowo wykrytych celów. Natomiast w natarciu na doraźnie zorganizowaną obronę zaleca się w przygotowaniu jądrowym zużyć mniejszą część przydzielonych ładunków jądrowych, pozostawiając większość na wsparcie wojsk rozwijających powodzenie w głębi obrony przeciwnika.

Z ilości amunicji jądrowej przeznaczonej przez KA do wykonania przygotowania jądrowego 45-55% ładunków wykorzystuje się do niszczenia i obezwładnienia celów położonych w głównym pasie, a pozostałe ładunki w głębi obrony przeciwnika. Według przyjętych norm dla skutecznego obezwładnienia dywizji przeciwnika, znajdującej się w obronie w pierwszym rzucie armii, amerykańskie przewidują wykonać 9-12 uderzeń jądrowych o mocy od 0,1 do 150 KT. W niektórych wypadkach wojska korpusu mogą przejść do natarcia bezpośrednio po wykonaniu uderzeń jądrowych, bez przygotowania artyleryjskiego i lotniczego.

Podczas planowania uderzeń jądrowych wyznacza się rubież bezpiecznej odległości wojsk własnych od planowanych uderzeń jądrowych, wykluczającą rażenie wojsk korpusu własną bronią jądrową. Odległość tej rubieży

od epicentrum wybuchu zależy od mocy ładunku jądrowego i przyjmowanego dla określonego środka błędu kołowego.

Artyleryjskie przygotowanie z wykorzystaniem pocisków konwencjonalnych rozpoczyna się zwykle po przygotowaniu jądrowym i trwa 20-30 minut. W tym czasie artyleria ostrzeliwuje rejony i obiekty, które nie zostały objęte uderzeniami jądrowymi zarówno na odcinku przełamania, jak i na skrzydłach oraz na cele, głównie na środki ogniowe wykryty po przygotowaniu jądrowym.

Lotnictwo taktyczne w okresie jądrowego i artyleryjskiego przygotowania wykonuje uderzenia na rejony ześrodkowania wojsk i obiekty tyłowe, stanowiska startowe rakiet, stanowiska dowodzenia, węzły łączności, odwody, składy amunicji i paliw itp. celem zerwania manewru obronnego wojsk npla oraz udaremnienia mu likwidacji skutków uderzeń jądrowych.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze nacierających wojsk prowadzi się zwykle na głębokość do 50-100 km na zapotrzebowanie związków taktycznych i oddziałów korpusu. Na wykonanie tego zadania przewiduje się wydzielenie średnio 45-50% limitu samolotów. W czasie ćwiczeń wojsk NATO sztaby dywizji składały w ciągu doby do 15-20 zapotrzebowań na rozpoznanie powietrzne.

Planowe zapotrzebowania składano na 15-20 godzin, a nieplanowe średnio do 2 godzin przed wykonaniem zadań.

Bezpośrednio wsparcie lotnicze oddziałów i pododdziałów wojsk zabezpieczają samoloty myśliwsko-bombowe grupami po 2-8 samolotów. Liczba samolotów w grupie zależy od ilości obezwładnianych obiektów. Np. do wykonania uderzenia obezwładniającego na ześrodkowany batalion w rejonie wydziela się zwykle 8-12 samolotów F-4 Phantom.

Jeżeli w początkowym okresie wojny /operacji/ nie jest stosowana BMR to przygotowanie artyleryjsko-lotnicze jest prowadzone amunicją konwencjonalną z większym natężeniem. W celu zadania przeciwnikowi odpowiednich strat w sile żywej i sprzęcie, obezwładnienia jego głównych zgrupowań obronnych oraz zabezpieczenia natarcia korpusu, artyleria i lotnictwo otrzymuje większą ilość celów niż ma to miejsce w warunkach stosowania BMR. Również czas trwania przygotowania ogniowego może być dłuższy, a zużycie amunicji odpowiednio większe.

W warunkach prowadzenia działań konwencjonalnych wojska powinny być zawsze gotowe do użycia broni jądrowej. W tym celu część oddziałów artylerii wyznacza się do strzelania amunicją jądrową a w lotnictwie taktycznym nie mniej jak 30-40 % samolotów nosicieli broni jądrowej znajduje się w składzie sił dyżurnych z bronią jądrową na pokładzie w stałej gotowości do natychmiastowego działania.

5 4. Prowadzenie natarcia przez korpus armijny.

Korpus armijny może przejść do natarcia bądź to z położenia w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem bądź też z tzw. "szeroko rozérodkowanych rejonów wyjściowych", tj. kiedy jego siły główne znajdują się w zależności

od sytuacji w rejonach garnizonów lub alarmowych położonych w odległości 40-80 km od przedniego skraju. W tym wypadku rubież wyjściowa do natarcia /ataku/ jest wcześniej obsadzona wydzielonymi z korpusu siłami osłonowymi lub przez inne wojska działające na kierunku natarcia korpusu. Innymi słowy będzie to przejście do natarcia siłami zgrupowania uderzeniowego podchodzącego z głębi.

Zakłada się, że we współczesnych warunkach najbardziej charakterystyczne w początkowym okresie wojny będzie przejście do natarcia siłami zgrupowania uderzeniowego podchodzącego z głębi który to sposób jest typowy dla działań zaczepnych z użyciem broni jądrowej lub gdy korpus prowadzi natarcie na stosunkowo słabą obronę przeciwnika.

Natarcie korpusu z położenia w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem jest charakterystyczne dla działań prowadzonych z użyciem konwencjonalnych środków rażenia oraz w sytuacji gdy przeciwnik rozwinął siły i zorganizował silną obronę.

Planując przełamanie obrony przeciwnika zgrupowaniami uderzeniowymi podchodzącymi z głębi, marsz zbliżania rozpoczyna się z takim wyliczeniem, aby siły główne zgrupowania znalazły się o wyznaczonej godzinie na rubieży ataku. Poszczególne dywizje zgrupowania uderzeniowego podchodzą do rubieży ataku z zasady w dwóch rzutach mając w pierwszym rzucie dwie brygady, a w drugim jedną. Każdej brygadzie pierwszego rzutu wyznacza się nie mniej niż dwie drogi marszu.

⑤ *Prrowadzenie natarcia KA przechodzące do natarcia z rejonów parażonych w głąb w odległości - 30-50²⁵ km od linii styczności.*

Zależnie od warunków terenowych, w odległości 8-10 km od rubieży ataku, brygady pierwszorzutowe rozwijają się po 1 - 2 drogach w kolumny batalionowe i w odległości 3-4 km w kolumny kompanijne, a następnie przyjmują one ugrupowanie bojowe, w którym dochodzą do rubieży ataku tj. 100-150 m od przedniego skraju obrony przeciwnika. Szybkość przesuwania się wojsk w tym okresie wynosi średnio 20 km/godz.

✓ — W przypadku, gdy liczba marszrut odpowiada liczbie batalionów przewidywanych do natarcia w pierwszym rzucie, brygady mogą rozwijać się bezpośrednio w kolumny kompanijne.

✓ — Artyleria dywizyjna i przydzielona zajmuje stanowiska ogniowe na kierunkach wprowadzania do bitwy dywizji pierwszego rzutu, zabezpiecza wejście do walki całego zgrupowania uderzeniowego.

✓ — Z chwilą wyjścia oddziałów, pododdziałów pierwszego rzutu dywizji na rubież ataku, ogień artylerii i uderzenia lotnictwa przenosi się w głąb obrony przeciwnika, a wojska korpusu wykorzystując skutki uderzeń ogniowych /w tym uderzeń jądrowych/, przechodzą do ataku. Podkreśla

się, że związki i oddziały powinny prowadzić atak zdecydowanie, wykorzystując wszystkie posiadane środki do wykonania zadania.

W celu utrzymania wysokiego tempa natarcia przewiduje się użycie taktycznych desantów powietrznych zarówno śmigłowoowych jak i spadochronowych w sile od kompanii do brygady powietrznodesantowej włącznie.

Skazone odcinki terenu, zawały i inne przeszkody powstałe zwłaszcza po uderzeniach jądrowych zaleca się

obchodzić wykorzystując do tego oddziały pancerne i zmechanizowane, jak również stosowanie w szerokim zakresie manewru powietrznego przy pomocy śmigłowców. Oddziały/ZT / znajdujące się w styczności z przeciwnikiem przez ugrupowanie których przekroczyły wojska zgrupowania uderzeniowego z głębi, mogą działać zaczepnie razem z nowo wprowadzonymi wojskami lub mogą być wyprowadzone z walki do odwodu.

Przy odpieraniu kontrataków i przeciwuderzeń zaleca się wykorzystywać w miarę możliwości dywizje zgrupowania uderzeniowego do uderzeń na skrzydła i tyły kontratakującego przeciwnika, a dywizje działające za zgrupowaniem uderzeniowym /odwodowe/ - do wiązania przeciwnika od czoła. Nie wyklucza się przy tym możliwości obejścia przez dywizje zgrupowania uderzeniowego kontratakującego przeciwnika. W tym wypadku rozbitcie kontratakujących sił przypadnie w udziale dywizjom działającym

za zgrupowaniem uderzeniowym.

Przełamanie obrony przeciwnika siłami dywizji

wymaw. na g. *Przełamanie obrony przeciwnika siłami dywizji*
Kier. pierwszego rzutu korpusu będącymi w bezpośredniej styczności

uderze- z przeciwnikiem, rozpoczyna się z reguły silnym przygotowaniem ogniowym, a w wypadku prowadzenia działań z użyciem
nia *które trwa 20-30'*

DMR - uderzeniami broni jądrowej na główne obiekty ugrupowania obronnego przeciwnika.

Z chwilą osiągnięcia przez wojska rubieży ataku, artyleria i lotnictwo przenosi ogień w głąb obrony przeciwnika, a oddziały i pododdziały wykorzystując skutki ognia przechodzą do ataku, dążąc do szybkiego opanowania wyznaczonych im obiektów. Podobnie jak w natarciu siłami

zgrupowania uderzeniowego podchodzącego z głębi, w celu utrzymania wysokiego tempa natarcia i szybkiego przełamania taktycznej strefy obrony, przewiduje się wykorzystanie w szerokim zakresie taktycznych desantów powietrznych *(w sile od kompanii do BPD na 21. 30-50 km)* do opanowania i utrzymania obiektów do chwili podjęcia wojsk nacierających, a w niektórych wypadkach również do niszczenia środków napadu jądrowego przeciwnika *i innych ważnych obiektów.*

Po opanowaniu nakazanych rejonów przez dywizje pierwszego rzutu i wykonaniu przez nie zadania bliższego korpusu, umacniają się one na opanowanej rubieży i zabezpieczają wprowadzenie do walki odwodów korpusu. Odwody korpusu są wprowadzane do walki z marszu z zasady na głównym kierunku uderzenia w celu rozwijania powodzenia w głąb z zadaniem rozbicia podchodzących z głębi bliższych odwodów przeciwnika i opanowania obiektów w głębi jego obrony wyznaczonych jako zadanie dalsze korpusu. Drugi rzut może być wprowadzony do walki w całości lub częściami, lecz prawie zawsze na jednym kierunku.

Wprowadzana do walki dywizja będąca w odwodzie korpusu może otrzymać dla zabezpieczenia wejścia taką ilość ładunków jądrowych jak dywizje pierwszego rzutu oraz wsparcie ogniowe 5 - 10 dywizjonów artylerii polowej.

Na kierunku wprowadzenia II rzutu /odwodu/ przewiduje się wysadzenie taktycznego desantu powietrznego w sile *50 km.* do batalionu do brygady na głębokość 30-70 km od linii styczności wojsk. Zadaniem jego jest zwykle uchwycenie ważnych obiektów /przepraw na przeszkodach wodnych, węzłów dróg itp./ lub też zniszczenie istotnych dla przeciwnika obiektów, jak np. środków napadu jądrowego,

*na konie opanowac
działanie desantowe*

stanowiska dowodzenia itp. Z analizy ćwiczeń NATO wynika, że KA w czasie wykonywania zadania może wysadzić 1-2 desanty tego typu.

Kontrataki i przeciwuderzenia przeciwnika winny być odpierane siłami dywizji pierwszego rzutu ogniem artylerii korpusnej, lotnictwem, a także uderzeniami jądrowymi. Uderzenia jądrowe na kontratakujące wojska przeciwnika zaleca się wykonywać w czasie rozwijania się tych wojsk na rubież do kontrataku lub przeciwuderzenia.

Jeśli pod naciskiem nacierających wojsk korpusu przeciwnik będzie usiłował wyprowadzić swoje wojska z walki na nowe, zawczasu przygotowane pozycje obronne, dywizje pierwszego rzutu korpusu powinny uniemożliwić mu ten manewr, rozbić go i okrążyć z równoczesnym rozwijaniem natarcia w głąb.

Po wprowadzeniu do bitwy odwodów korpusu, dywizje działające dotychczas w pierwszym rzucie mogą w dalszym ciągu rozwijać natarcie w stronę skrzydeł lub zostać wycofane do odwodu korpusu.

Po wykonaniu zadania i osiągnięciu nakazanej rubieży, wojska korpusu armijnego umacniają się na tej rubieży i zabezpieczają wprowadzenie do bitwy odwodów grupy armii lub wykonują kolejne nowe zadania.

II. KORPUS ARMIJNY W OBRONIE.

1. Ogólne zasady prowadzenia walki obronnej

W siłach zbrojnych państw NATO obronę rozpatruje się jako przejściowy, a więc tymczasowy, krótkotrwały rodzaj działań bojowych. Zasadniczym celem obrony według poglądów dowództwa NATO jest osłabienie siły uderzenia przeciwnika, utrzymanie bronionego terenu, zyskanie na czasie i w rezultacie stworzenia warunków dla własnych wojsk przejścia do natarcia, celem przejścia do obrony może być również zaoszczędzenie sił na jednym kierunku dla ześrodkowania przeważających sił i środków na drugim. Dowództwo NATO wychodzi z założenia, że w warunkach stosowania BMR, cele i zadania obrony mogą być osiągnięte mniejszymi siłami i w krótszym czasie niż miało to miejsce w minionych wojnach. Dlatego uważa się, że we współczesnej obronie wojska powinny być w stałej gotowości do przejścia do działań zaczepnych, co wymaga organizowania w toku obrony zgrupowań uderzeniowych, gotowych do ewentualnego przeciwnatarcia.

Przejście do obrony może być wymuszone przez przeciwnika lub celowo założone, i może nastąpić w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem lub bez styczności z nim. Obrona wymuszona może mieć miejsce w wypadku, kiedy przeciwnik wykorzystując czynnik zaskoczenia wykona pierwsze uderzenie, spowoduje poważne straty i osiągnie w ten sposób zdecydowaną przewagę w siłach i środkach walki zapewniając korzystne warunki do rozwinięcia natarcia. Celowe przejście do obrony może mieć miejsce wówczas, gdy sytuacja operacyjna umożliwia osiągnięcie celu w walce,

obronnej, a zwłaszcza, gdy pozwala ona zachować siły własne przed zniszczeniem zapewniając równocześnie rozbiócie wojsk przeciwnika. Najczęściej jednak przejście do obrony następuje zwykle wówczas, gdy nacierające wojska wykonały swoje zadania lub nie uzyskały powodzenia. Może to mieć miejsce zarówno w początkowym okresie wojny, jak i w toku jej trwania.

Podstawą współczesnej obrony wojsk NATO jest umiejętne wykorzystanie posiadanych środków ogniowych, w tym również jądrowych, szeroki manewr siłami i środkami oraz wykonywanie silnych kontrataków i przeciwuderzeń.

Podkreśla się, że obrona powinna być głęboka, aktywna, odporna na uderzenia BMR i czołgów, opierać się na współdziałaniu wszystkich elementów ugrupowania bojowego oraz rodzajów wojsk i charakteryzować się wytrzymałością i uporczywością. Skuteczne prowadzenie ognia w obronie z wykrytych stanowisk, częsta zmiana tych stanowisk, dobra znajomość bronionego terenu i umiejętne jego wykorzystanie przez wojska powinny doprowadzić do zniwelowania przewagi nacierającego przeciwnika. Według poglądów zachodnich obrona spełni swoje zadanie wówczas, gdy całość lub przynajmniej większa część bronionego rejonu zostanie utrzymana przez broniące się wojska.

W zależności od sytuacji, otrzymanego zadania i sposobu jego realizacji, terenu i stopnia inżynieryjnej rozbudowy oraz możliwości wykorzystania posiadanych sił i środków, korpus armijny może organizować i prowadzić obronę rejonu lub obronę ruchową.

W nowym regulaminie walki wprowadzonym do użytku w wojskach lądowych RFN w 1974 r. rezygnuje się ze stosowanego dotychczas podziału obrony na obronę rejonu i ruchową. Regulamin podkreśla, że współczesna obrona wymaga zdecydowanej walki, uporczywości i wytrwałości wojsk broniących się w utrzymaniu nakazanego rejonu, a każdą utratę terenu traktuje się jako sprzeczną z istotą obrony. Uwzględniając jednak doświadczenia z ćwiczeń wojsk NATO, oraz publikacje teoretyków zachodnich, należy przyjąć, że obrona ruchowa pozostaje nadal obowiązującą formą działań, z tym, że może być ona prowadzona z zasady na szczeblach wyższych /od korpusu wzwyż/, natomiast pododdziały i oddziały będą z reguły organizować obronę rejonu.

Obrona rejonu ma na celu utrzymanie bronionego obiektu /obszaru terenu/ i opiera się głównie na sile ognia i rozbudowie inżynieryjnej terenu. Zadaniem obrony rejonu jest załamanie natarcia przeciwnika jeszcze przed przednim skrajem obrony, a w przypadku włamania się - zniszczenia go ogniem i kontratakami lub zmuszenia do wycofania. Obronę rejonu charakteryzuje silna rozbudowa pod względem inżynieryjnym, przygotowanie bronionego rejonu i punktów oporu do obrony określonej, a także uporczywa walka ^{W przednim skrajem obrony.} ~~na przedniej pozycji~~. W obronie rejonu wydzielą się większość sił i środków do pierwszego rzutu. Odwody /drugie rzuty/ w tego rodzaju obronie przeznaczone są do pogłębiania obrony lub wykonania kontrataku w celu odzyskania utraconego terenu lub zatrzymania natarcia przeciwnika.

Obrona rejonu jest podstawową formą obrony na szczeblu taktycznym i może być organizowana na normalnym lub szerokim froncie, w warunkach, gdy:

- sytuacja taktyczno-operacyjna wymaga utrzymania określonego rejonu lub rubieży terenowej;
- teren utrudnia lub uniemożliwia manewr drugich rzutów lub odwodów;
- istnieje czas na pełną inżynierską rozbudowę terenu;
- wojska przeciwnika przewyższają wojska własne ruchliwością lub są w tym względzie im równe.

Obronę rejonu organizują przede wszystkim dywizje, brygady i bataliony; stanowi ona jeden z elementów całości działań obronno-zaczeptych wyższego związku.

Obrona ruchowa w/g poglądów wielu teoretyków zachodnich najbardziej odpowiada warunkom przyszłego pola walki, zwłaszcza przy obustronnym użyciu BMR. Ta forma obrony pozwala ich zdaniem w maksymalnym stopniu wykorzystać siłę ognia i ruchliwość wojsk. W założeniu swoim jest ona najbardziej dynamiczną, aktywną i manewrową formą obrony. Obrona ruchowa dopuszcza czasową utratę terenu, pod warunkiem zachowania głównych czynników współczesnych działań obronnych t.j. inicjatywy i zaczepnego ducha. Uważa się, że ta forma obrony pozwala uniknąć szablonowego ugrupowania sił i środków oraz pozwala na bardziej efektywne użycie BMR.

Ugrupowanie wojsk w obronie ruchowej charakteryzuje się tym, że większość sił i środków wydziela się nie do pierwszego lecz do drugiego rzutu /odvodu/

w celu wykonania kontrataków /przeciwuderzeń/. Takie ugrupowanie sił i środków w obronie, według poglądów zachodnich stwarza dogodne warunki przejścia do natarcia w wypadku załamania uderzenia przeciwnika.

Główne zadania obrony ruchowej to rozbitcie wojsk nacierającego przeciwnika, poprzez wykonanie uderzeń bronią rakietowo-jądrową, oraz działaniami obronno-zaczepnymi w zawczasu wybranych rejonach przed przednim skrajem, i w głębi ugrupowania obronnego.

Obrona ruchowa będzie organizowana przede wszystkim w warunkach stosowania broni jądrowej, z zasady od szczebla korpusu armijnego w zwyż. Na szczeblu dywizji ten rodzaj obrony może być organizowany tylko w szczególnie sprzyjających warunkach terenowych i taktyczno-operacyjnych, a przede wszystkim wówczas, gdy dywizja będzie organizować obronę na samodzielnym kierunku.

Według poglądów zachodnich obronę ruchową organizuje się gdy:

- z góry zakłada się zniszczenie nieprzyjaciela w głębi obrony po wcześniejszym rozpoznaniu kierunków jego uderzenia, siły zgrupowań uderzeniowych i poważnym ich osłabieniu w czasie walk o ozołowe pozycje;
- teren umożliwia szerokie stosowanie manewru siłami zgrupowań uderzeniowych zwłaszcza z głębi lub ze skrzydeł;
- obrońca zdolny jest zapewnić sobie przewagę w powietrzu na okres kontrataku /przeciwuderzenia/;

- obrońca nie dysponuje dostateczną ilością czasu na organizację obrony rejonu, zwłaszcza jej pełnej rozbudowy inżynieryjnej;

2. Organizacja obrony korpusu armijnego.

a/ Struktura inżynieryjnej rozbudowy obrony.

Jednym z ważnych elementów wywierających istotny wpływ na organizację obrony jest teren. Zaleca się opieranie pozycji obronnych o przeszkody naturalne, tj. rzeki, bagna, kanały, wzgórza, osiedla itp. i uzupełnienie ich przeszkodami inżynieryjnymi stosownie do ukształtowania terenu.

Rozbudowa inżynieryjna rejonu obrony ma istotne znaczenie dla zachowania trwałości obrony. Obejmuje ona przygotowanie rejonów /pozycji/ poszczególnych ZT i oddziałów piechoty i czołgów, stanowisk ogniowych artylerii i moździerzy, stanowisk startowych wyrzutni rakietowych, dróg manewru i rubieży rozwinięcia wojsk /odwodów/ do kontrataków oraz rozbudowę punktów dowodzenia, przygotowanie przeszkód i zapór.

We współczesnej obronie, której podstawą jest ruch, manewr i siła ognia, rubieże obronne przygotowuje się w postaci oddzielnych punktów oporu i rejonów obrony.

W rozbudowie inżynieryjnej biorą udział wszystkie rodzaje wojsk, a najbardziej skomplikowane prace jak: przygotowanie niszczeń ważnych obiektów, ustawianie min konwencjonalnych i jądrowych, budowa mostów, umocnień, schronów itp. wykonują wojska inżynieryjne. Ilość i zakres prac inżynieryjnych mających na celu uodpornienie obrony

na ogień i uderzenia, przeciwnika, zależne są od charakteru terenu oraz czasu jakim obrońca dysponuje na rozbudowę obrony.

Rodzaj obrony KA może być nakazany przez wyższego przełożonego lub określony przez dowódcę korpusu.

Struktura obrony rejonu. Jeżeli korpus armijny przechodzi do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, wówczas w skład struktury jego obrony mogą wchodzić następujące elementy:

- pas przesłaniania;
- przednia ~~pozycja~~ ^{rejon rubież} obrony / ~~pozycja~~ ^{rejonu} obrony brygad pierwszego rzutu/;
- pośrednia ~~pozycja lub rubież~~ ^{rubież} obrony dywizji /pozycja lub rubież odwodów dywizyjnych/;
- pośrednia ~~pozycja lub~~ ^{rubież} rubież obrony korpusu /pozycja lub rubież odwodów korpusowych/;
- pozycje ryglowe i blokujące;
- stanowiska ogniowe artylerii i rakiet;
- zapory inżynieryjne.

x/

Pas przesłaniania jest pojęciem taktycznym i stanowi formę ubezpieczenia sił głównych korpusu w obronie. Na ŚE TDW zwłaszcza w początkowym okresie wojny pas przesłaniania stanowi część strefy osłony, a jego rozbudowa oraz działanie w nim wojsk leży w kompetencji dowództwa korpusu

x/ W Bundeswehrze pas przesłaniania, określony jest strefą ubezpieczenia, a w armii brytyjskiej pasem zapór i przeszkód - z pozycjami wysuniętą, pośrednią i główną.

armijnego. Zależnie od terenu, sytuacji operacyjnej i innych czynników rozbudowuje się go na głębokość ^{do 40 km.} 20 - 25 km przed przednim skrajem głównej rubieży obrony. Pas przesłaniania przy maksymalnej jego rozbudowie obejmuje:

- pozycje sił osłonowych korpusu armijnego rozbudowane w odległości ^{do 40} ~~20-25~~ km od przedniego skraju. Pozycje osłonowe obsadzają i prowadzą w oparciu o nie działania opóźniające siły wydzielone z odwodu /drugiego rzutu korpusu oraz jednostki rozpoznawcze;
- rubież ubezpieczeń ogólnych /czat głównych/ rozbudowaną w odległości 8-16 km od przedniego skraju przedniej pozycji obrony. Ubezpieczenia ogólne organizują dywizje pierwszego rzutu w sile od wzmocnionego batalionu /w tym również batalionu rozpoznawczego/ do brygady. Do ich zadań należy uprzedzenie wojsk własnych o zbliżaniu się przeciwnika, rozpoznanie składu bojowego jego ZT i oddziałów, zatrzymanie wojsk przeciwnika i wprowadzenie ich w błąd co do rzeczywistego przebiegu przedniego skraju przedniej rubieży obrony. Ostatnią rubieżą oporu sił ubezpieczenia ogólnego jest rubież ubezpieczeń bojowych na której wspólnie z siłami ubezpieczeń bojowych /czatami bojowymi/ stawiają jak najsilniejszy opór po to, by przeciwnik przejął tę rubież za przedni skraj przedniej rubieży obrony. Część sił ubezpieczeń ogólnych może pozostać na tyłach przeciwnika w celu prowadzenia rozpoznania.
- rubież ubezpieczeń bojowych /czat bojowych/ rozbudowaną w odległości 1,5 - 4 km od przedniego skraju przedniej

pozycji obrony. Ubezpieczenia bojowe organizują brygady pierwszego rzutu. Każda brygada wydziela do ubezpieczenia bojowego od wzmocnionego plutonu do jednej - dwóch kompanii.

- rubież ubezpieczeń bezpośrednich rozbudowują i obsadzają pododdziały od batalionu w dół w odległości 600 m od przedniego skraju przedniej pozycji obrony.

W pasie przesłaniania między poszczególnymi pozycjami i rubieżami mogą być rozbudowane: rzeczywiste i pozorne SO artylerii, rubieże przeciwpancerne, pojedyncze punkty oporu, a także zapory i przeszkody inżynieryjne.

Przednia ^{rejony} ~~pozycja~~ obrony rozbudowywana jest na głębokość 8-12 km od przedniego skraju w głąb ugrupowania bojowego i obsadzają ją pierwszorzutowe brygady dywizji pierwszego rzutu korpusu, tworząc brygadowe rejony obrony. Przednia pozycja obrony składa się z rejonu obrony i systemu punktów oporu, batalionów pierwszego i drugiego rzutu, SO artylerii i rakiet, rejonu i rubieży odwodu przeciwpancernego, pozycji ryglowych lub rubieży blokujących oraz zapór inżynieryjnych różnego typu.

Pośrednia ^{rubież} ~~pozycja~~ obrony dywizji. /pozycja odwodów dywizyjnych/ obejmuje: główne i zapasowe rejony rozmieszczenia pododdziałów, pozycje wyglowe lub rubieże blokujące oraz rejony stanowisk ogniowych artylerii i rakiet. Rubież ta jest rozbudowywana na głębokości ¹⁰⁻¹⁵ 20-50 km od przedniego skraju przedniej rubieży. Przednia pozycja obrony w połączeniu z pośrednią pozycją obrony dywizji, pozycjami ryglowymi, stanowiskami ogniowymi artylerii i rakiet, rubieżami przeciwpancernymi oraz zaporami

inżynieryjnymi stanowią rejon obrony dywizji o szerokości do 40 - 50 km i głębokości 30 - 40 km.

Pośrednia rubież obrony korpusu rozbudowywana w odległości 40-60 i więcej km od przedniego skraju przedniego ~~rubieżu~~ ^{rejonu} obrony na głębokość 20-50 km. Obsadzają ją drugie rzuty /odwoły/ korpusów. Stanowi ona tylną rubież rejonu obrony korpusu którego szerokość i głębokość może wynosić 60-120 km.

W skład systemu zapór inżynieryjnych zarówno w pasie przesłaniania, jak i w ramach poszczególnych pozycji /rubieży/ obrony dywizji i korpusu armijnego wchodzi węzły min jądrowych, dla których już w okresie pokoju przygotowuje się odpowiednie komory. Dotyczy to szczególnie terytorium RFN.

Struktura obrony ruchowej.

Według poglądów zachodnich struktura obrony ruchowej korpusu nie powinna się różnić żadnymi zewnętrznymi cechami szczególnymi od omówionej wyżej struktury obrony rejonu. Chodzi o to, aby rozpoznanie, zwłaszcza lotnicze przeciwnika nie mogło ustalić faktu, że na danym kierunku korpus armijny organizuje obronę ruchową. Poszczególne pozycje spełniają jednak w obronie ruchowej odmienne funkcje i stawia się przed nimi nieco inne cele, aniżeli w obronie rejonu. Jeżeli np. przednia rubież w obronie rejonu stanowi główny element struktury, w oparciu o który dąży się do załamania natarcia przeciwnika przed przednim skrajem, to rubież ta w obronie ruchowej zwana często pozycją wysuniętą służy do czasowego tylko stawiania oporu, zmuszenie wojsk przeciwnika do rozwinięcia i rozpoczęcia zorganizowanego natarcia. Wówczas

wojska obsadzające ją stosując formy działań opóźniających, wycofują się w celu wciągnięcia wojsk przeciwnika w głąb ugrupowania obronnego do przygotowanego z góry tzw. "worka ogniowego", aby dopiero wewnątrz obrony załamać jego natarcie i zniszczyć go ogniem i kontratakami. Korpus armijny w swoim pasie może zorganizować 1-2 tego rodzaju "worki ogniowe".

Pozycje ryglowe lub rubieże blokujące w strukturze obrony ruchowej korpusu, rozbudowywane są podobnie jak zasadnicze pozycje /rubieże/ obrony, systemem punktów oporu powiązanych systemem ognia i zaporami inżynieryjnymi i służą do utrzymania skrzydeł oraz tylnej granicy "worka ogniowego". Obsadza się je zwykle dopiero w czasie walki, zależnie od rozwoju sytuacji i zamiaru obrońcy. W obronie ruchowej korpusu w skład struktury wchodzi również rozbudowane rejony rozmieszczenia zgrupowań uderzeniowych. Rejony te, w zależności od składu zgrupowań uderzeniowych mogą być rozbudowane w odległości 40-70 i więcej km od przedniego skraju przedniej pozycji obrony /pozycji wysuniętej/, przy czym mogą to być rejony zasadnicze, zapasowe lub pozorne.

Uogólniając więc można stwierdzić, że struktura obrony ruchowej korpusu armijnego obejmuje takie same elementy, jak w obronie rejonu z tym, że inne są ich funkcje a w związku z tym w terminologii zachodniej noszą często nieco inne nazwy, jak np.:

- pas przesłaniania;
- rejon wysunięty /pozycja wysunięta/;
- rejony rozmieszczenia zgrupowań uderzeniowych;
- pozycje ryglowe lub rubieże blokujące;

- stanowiska ogniowe artylerii i raket;
- system zapór inżynierskich.

Struktura obrony rejonu i obrony ruchowej są zilustrowane na schematach nr 2 i 3.

b/ Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie.

Ugrupowanie bojowe KA do obrony ma na celu maksymalne wykorzystanie możliwości bojowych wojsk, sprzętu i uzbrojenia oraz warunków terenowych dla skutecznego zwalczania sił przeciwnika i wykonania zadania przy minimalnych stratach w siłach i środkach wojsk własnych.

Korpus armijny prowadzący działania na kierunku głównego wysiłku obrony, ugrupowuje się zwykle w dwa rzuty, wydzielając do pierwszego rzutu: w obronie rejonu około 2/3 sił, a w obronie ruchowej ok. 1/3 sił. Uważa się, że w obronie ruchowej do pierwszego rzutu korpusu powinny być wydzielone siły co najmniej jednej dywizji a w okresie rejonu przynajmniej dwie dywizje.

Podczas organizacji i prowadzenia działań bojowych w obronie rejonu do pierwszego rzutu przeznaczają się z zasady dywizje zmechanizowane lub zmotoryzowane, pozostawiając w odwodzie /drugim rzucie/ dywizję pancerną.

Dywizje pierwszego rzutu przyjmują ugrupowanie dwurzutowe, mając w pierwszym rzucie dwie brygady /7-8 batalionów/, a w odwodzie /drugim rzucie - jedną brygadę /2-3 bataliony/. Pozostającą w odwodzie /drugim rzucie/ korpusu dywizję pancerną rozmieszcza się w sposób rozróżniony zwykle na kierunku przewidywanego kontrataku.

Artylerię korpuśną wraz z dywizjonami pocisków rakietowych ugrupowuje się w pasach obrony dywizji pierwszego rzutu dla zabezpieczenia ogólnego wsparcia ogniowego.

Podczas organizacji i prowadzenia działań bojowych w obronie ruchowej w pierwszym rzucie KA w zależności od jego składu mogą się znaleźć dywizja zmechanizowana i rozpoznawczy pułk pancerny /wyjątkowo dwie dywizje zmechanizowane/, a w odwodzie /drugim rzucie/ dywizja pancerna i zmechanizowana. Jeśli w pierwszym rzucie będzie dwie dywizje, wówczas jedna dywizja może prowadzić obronę rejonu, a druga działania opóźniające w pasie i na kierunku "worka ogniowego".

W niektórych sytuacjach dywizja pancerna /lub jej część/ oraz rppanc wzmocnione artylerią polową, a w warunkach stosowania BMR również amunicją jądrową, mogą w początkowej fazie działań być wykorzystane w pasie przesłaniania, jako wojska osłonowe korpusu z tym, że pododdziały DPanc po wycofaniu się przechodzą do zgrupowania uderzeniowego /odvodu - drugiego rzutu/, natomiast rozpoznawczy pułk pancerny w dalszym ciągu prowadzi rozpoznanie w pasie obrony korpusu.

Artylerię polową KA wraz z dywizjonami pocisków rakietowych /"Lance", "Sergeant", "Honest John"/ wykorzystuje się do wsparcia wojsk osłony, wykonania nawał ogniowych na podchodzące siły przeciwnika, wsparcia dywizji pierwszego rzutu, zwalczania artylerii i rakiet przeciwnika oraz zabezpieczenia kontrataków.

Grupa artylerii przeciwlotniczej osłania środki przenoszenia BMR, SD, odwód /drugi rzut/ i inne ważne obiekty KA.

Do podstawowych elementów ugrupowania bojowego KA w obronie należą:

- wojska osłonowe;
- pierwszy rzut;
- odwód - drugi rzut /zgrupowanie uderzeniowe/;
- grupy artylerii i rakiet;
- grupy artylerii i rakiet przeciwlotniczych;
- odwody specjalne /przeciwpancerny, inżynieryjny, przeciwdesantowy itp./.

Wojska osłonowe KA przeznaczone są do prowadzenia działań na szerokim froncie metodą działań opóźniających w oparciu o rubież osłonowe korpusu rozbudowane w pasie przesłania w odległości do 40 km od przedniego skraju przedniej pozycji obrony. Poszczególne pozycje rubieży osłonowej rozbudowuje się 6 - 8 km jedna od drugiej. Działania te prowadzone są do rubieży ubezpieczeń ogólnych. Po przekroczeniu tej rubieży wojska osłonowe przechodzą w rejon odwodu /drugiego rzutu/ korpusu.

Pierwszy rzut w zależności od rodzaju obrony tworzy się przez jedną lub dwie dywizje, których zadaniem ogólnym jest niedopuszczenie do przełamania obrony i zniszczenia przeciwnika bądź to przed przednim skrajem bądź też w wypadku obrony ruchpwej w głębi ugrupowania obronnego tzn. w przygotowanym "worku ogniowym".

Odwód ogólny - drugi rzut /zgrupowanie uderzeniowe/ w zależności od rodzaju obrony może się składać z jednej - dwóch dywizji w tym przynajmniej jedna pancerna. Odwód ogólny /zgrupowanie uderzeniowe/ rozmieszcza się w sposób

rozśrodkowany w odległości ok. 60 km od przedniego skraju przedniej pozycji obrony. Zadaniem tego odwodu jest wykonanie silnego kontrataku na przeciwnika, któremu udało się włamać w obronę lub który został celowo wciągnięty w "worek ogniowy". Jeżeli odwód ogólny / ugrupowanie uderzeniowe / składa się z dwóch lub więcej ZT, to wówczas kontratak może być wykonany z dwóch kierunków zbieżnie w celu likwidacji przeciwnika, który włamał się w głąb obrony. W wypadku gdy przeciwnikowi uda się w szybkim tempie przełamać przednią pozycję obrony i rozwijać powodzenie w głąb, siły te obsadzają pośrednią pozycję lub rubież obrony korpusu przyjmując na siebie uderzenie przeciwnika.

Korpuśna grupa artylerii i rakiet - /niekiedy może być dwie grupy/ składa się zwykle z dywizjonu pocisków raketowych "Lance" lub "Sergeant" i dywizjonów artylerii 175 mm lub 203,2 mm i 155 mm. Z uwagi na różnice w donośności tych środków, rozmieszcza się je w różnych odległościach od linii styczności wojsk. Gdy np. pociski raketowe "Sergeant" mogą być rozmieszczone w odległości 30-40 km, a pociski raketowe "Lance" w odległości 8-20 km, to pociski "Honest John" w odległości 6-10 km; artyleria 175 mm 8-12 km; haubice 203,2 mm w odległości 6-8 km, a haubice 155 mm w odległości 4 - 5 km.

Korpuśna grupa artylerii i rakiet przeciwlotniczych będzie zwykle zorganizowana z 1-3 dywizjonów pocisków typu "Hawk" oraz kilku dywizjonów artylerii przeciwlotniczej. Zadaniem grupy jest osłona najważniejszych obiektów KA takich jak stanowiska startowe rakiet i artyleria, SD,

główne zgrupowanie wojsk, ważniejsze obiekty tyłowe i terenowe/np. mosty/itp, Rozmieszcza się ona w ugrupowaniu bojowym KA w zależności od zadań i potrzeb poszczególnymi dywizjonami lub w sposób ześrodkowany.

Odwody specjalne:

- odwód pancerny zorganizowany może być z 1 - 2 przydzielonych korpusowi batalionów czołgów /głównie w wojskach amerykańskich/. Rozmieszcza się go zwykle między pośrednią pozycją obrony dywizji, a pośrednią rubieżą obrony korpusu, batalionami na obszarze 15-25 km² dla każdego batalionu, Może on wykonywać następujące zadania:

- brać udział w kontrataku odwodu ogólnego /zgrupowania uderzeniowego/;

- zwalczać desant powietrzny przeciwnika;

- wzmocnić dywizje pierwszego rzutu w wypadku poniesienia przez nie strat od uderzeń jądrowych przeciwnika;

- obsadzić pośrednią pozycję lub rubież obrony korpusu na zagrożonym przez czołgi przeciwnika kierunku.

- odwód przeciwpancerny występować może jako naziemny pododdział z określonymi środkami przeciwpancernymi /np. kompania ppanc lub nowo organizowany batalion przeciwpancerny /USA, względnie , znajdujący coraz szersze zastosowanie "powietrzny" odwód przeciwpancerny na śmigłowcach. Wydzielone do odwodu naziemne pododdziały ppanc zajmują określone rejony rozmieszczenia w gotowości do rozwinięcia się na przygotowanych wcześniej rubieżach na kierunku największego zagrożenia przez czołgi przeciwnika. Mogą one być również wykorzystane do wzmocnienia obrony ppanc pierwszorzutowych batalionów /brygad/.

Odwód przeciwpancerny na śmigłowcach /kompania eskadra, pułk śmigłowców ppane - w zależności od szczebla i przynależności narodowej korpusu/ przeznaczony jest głównie do zwalczania czołgów na podejściach do rejonu włamujących się w głąb obrony.

Rozmieszcza się on w rejonie wyjściowym do działań przygotowanym z zasady w tyłowym obszarze korpusu.

Z rejonu wyjściowego do rejonu działania odwód ten "wylatuje" bezpośrednio przed wykonaniem zadania, chodzi bowiem o to, aby zmniejszyć do minimum niebezpieczeństwo zniszczenia śmigłowców przez środki ogniowe przeciwnika, zarówno naziemne, jak i powietrzne.

Śmigłowoowy odwód przeciwpancerny, po otrzymaniu zadania bojowego może przed wyruszeniem z rejonu wyjściowego zorganizować rozpoznanie rejonu przyszłych działań bojowych. Po przybyciu do rejonu działań załogi śmigłowców prowadzą ciągłą obserwację pola walki, a z chwilą pojawienia się czołgów przeciwnika przystępują do ich niszczenia.

- odwód inżynierski korpusu może być zorganizowany z 1-2 batalionów saperów, kompanii mostowych, kompanii maszyn inżynierskich i innych pododdziałów. Rozmieszcza się go w 1 - 2 rejonach w pobliżu pośredniej rubieży obrony i na kierunku głównego kierunku uderzenia przeciwnika. Między innymi z jego składu uzupełniane są odwody inżynierskie dywizji pierwszego rzutu w wypadku zniszczenia ich przez przeciwnika. Odwód inżynierski KA dowodzony jest centralnie.

- odwód przeciwdesantowy jest organizowany z zasady z rozpoznawczego pułku pancernego, a gdy pułk ten jest zaangażowany do innych zadań, wówczas odwód przeciwdesantowy organizuje się z pododdziałów zmechanizowanych, lub ze znajdujących się w obszarze rejonu obrony korpusu pododdziałów wojsk terytorialnych. Rozmieszcza się go w rejonie pośredniej rubieży obrony. Zadaniem jego jest: zwalczanie taktycznych desantów powietrznych przeciwnika, zwalczanie i likwidacja grup rozpoznawczo-dywersyjnych, ubezpieczenie ważniejszych elementów ugrupowania KA takich jak: SD, urządzenia łączności, tyłów i inne. Może on też być wykorzystany do innych zadań np. pomoc w likwidacji skutków uderzeń jądrowych, walka z partyzantką itp.

Korpus armijny może bronić się w pasie o szerokości 50-100 i więcej km oraz głębokości rejonu obrony 60-120 km.

Stanowiska dowodzenia korpusu rozmieszcza się w następujących odległościach od przedniego skraju przedniej rubieży obrony; główne SD - 20-30 km wysunięte SD - 10-15 km, tyłowe SD - 60 - 100 i więcej km.

c/ Organizacja wsparcia ogniowego KA w obronie.

Wsparcie ogniowe jest realizowane na korzyść wojsk wspanonych korpusu, pododdziałów ubezpieczenia ogólnego i bojowego, w czasie ich walki w pasie przesłaniania; dywizji pierwszego rzutu w czasie walki o utrzymanie zajmowanych pozycji obronnych oraz dywizji drugiego rzutu podczas wykonywania kontrataku. W tym celu opracowuje się w sztabie KA jak również w sztabach poszczególnych dywizji plany

wsparcia ogniowego obejmujące: uderzenia jądrowe, działania artylerii oraz użycie śmigłowców uzbrojonych i lotnictwa.

Podstawą wsparcie ogniowego w obronie są uderzenia jądrowe. Mogą one być wykonane w ramach realizacji zadań izolacji rejonu działań poprzez utworzenie barier jądrowych /stref skażeń i zniszczeń jak również w ramach bezpośredniego wsparcia działań bojowych wojsk lądowych w poszczególnych etapach walki obronnej.

W ramach bezpośredniego wsparcia wojsk w obronie, uderzenia broni jądrowej planuje się na główne rejonu ześrodkowań wojsk i sprzętu bojowego, rejonu stanowisk startowych środków przenoszenia broni jądrowej, składy amunicji jądrowej, węzły komunikacyjne i mosty oraz stanowiska dowodzenia.

Uderzenia jądrowe mogą być zaplanowane, tzn. wykonywane w/g zawczasu opracowanego planu oraz uderzenia na zapotrzebowanie tj. takie, które wykonuje się w toku walki, w miarę rozpoznawania nowych celów.

W obronie rejonu większa część posiadanej amunicji jądrowej jest wykorzystywana do niszczenia przeciwnika na podejściach do przedniej pozycji obrony, a w obronie ruchowej do niszczenia przeciwnika w "worku ogniowym" oraz do wsparcia kontrataku. W wypadku gdy KA planuje wykonanie kontrprzygotowania, wówczas na zniszczenie zgrupowań uderzeniowych przeciwnika, jego odwody i inne obiekty objęte tym działaniem może być wykorzystane 25-50 % posiadanej amunicji jądrowej o mocy 20 KT i więcej, podczas gdy dla wsparcia wojsk w toku prowadzenia walki obronnej

pozostawia się ładunki o mniejszej mocy /do 20 KT/.

Według poglądów amerykańskich na jedną dywizję przeciwnika będącą w natarciu w celu wyprowadzenia jej z walki przewiduje wykonanie 6-9 uderzeń o mocy od 0,1 - 150 KT.

Przy określaniu ilości ładunków niezbędnych do wykonania uderzeń na zapotrzebowanie wychodzi się z ilości prawdopodobnych rejonów w których mogą zostać wykryte nowe /lub niezniszczone/ obiekty przeciwnika, przyjmując na pięć takich rejonów jeden ładunek. Rejony takie ocenia się w zasadzie na obszarze do 30 km od przedniego skraju obrony przed frontem całego pasa obrony korpusu.

Dla wsparcia kontrataku broń jądrową stosuje się bezpośrednio przed jego wykonaniem. Przy tym większą część uderzeń jądrowych w ramach wsparcia kontrataku wykonuje się bezpośrednio na wojska, które włączyły się w obronę, a pozostałą, mniejszą część - do izolacji rejonu działań obrony. Podkreśla się, że wykonaniem początkowych uderzeń jądrowych w obronie NA nie należy zwlekać do czasu, kiedy całość sił przeciwnika osiągnie gotowość do natarcia. Uderzenia te należy wykonywać już w okresie przygotowania do natarcia na wojska znajdujące się w rejonach ześrodkowania i w czasie podchodzenia do rejonów wyjściowych.

Artyleria i moździerze przy użyciu amunicji konwencjonalnej obowiązkowo realizują cele położone w granicach jej zasięgu z wyjątkiem obiektów przewidzianych do niszczenia BMR. Zadaniem artylerii jest ciągłe oddziaływanie ogniowe na przeciwnika od momentu jego zbliżania się do przedniej pozycji obrony i rozwijania wojsk do natarcia, poprzez zwalczanie atakujących jego pododdziałów i oddziałów do

wsparcia wykonywanych kontrataków przez odwody dywizyjne i korpusne. Część grup artylerii KA może być podporządkowana dywizjom pierwszego rzutu broniącym się w rejonie głównego wysiłku obrony korpusu.

W przypadku wykonywania kontrprzygotowania artyleria wspólnie z lotnictwem /i ewentualnie uderzeniami jądrowymi/ ma za zadanie spowodowania możliwie jak największych strat zgrupowaniu uderzeniowemu przeciwnika, sparaliżowania jego systemu dowodzenia, a tym samym doprowadzić do zerwania lub co najmniej osłabienia jego uderzenia. W ślad za kontrprzygotowaniem może być wykonany kontratak przed przedni skraj z zadaniem całkowitego rozbitcia przeciwnika i odrzucenia go od przedniej pozycji obrony. Uderzenie to powinno być wsparte maksymalnym natężeniem ognia artylerii z wysuniętych SO.

Wsparcie lotnicze w walce obronnej korpusu armijnego zapewnia lotnictwo taktyczne które wykonuje zadania izolacji rejonu działań bojowych, bezpośredniego wsparcia lotniczego oddziałów walczących i rozpoznania powietrznego.

Przed lotnictwem stawia się również zadania wywalczenia i utrzymania przewagi jądrowej i panowania w powietrzu, szczególnie w okresie przygotowywania i wykonywania kontrataku /przeciwuderzenia/.

Zdobycie i utrzymanie przewagi jądrowej oraz panowania w powietrzu jest realizowane przez niszczenie lotnictwa przeciwnika na lotniskach i w powietrzu, obezwładnianie jego systemu OP i osłony wojsk, baz lotniczych i innych obiektów. Dla wykonania tego zadania wydzielą się 15-35% ogólnego limitu samolotolotów lotnictwa taktycznego.

Zadania izolacji rejonu działań bojowych realizowane są na głębokość 200-250 km od linii frontu i mają na celu wzbronienie lub ograniczenie manewru sił przeciwnika, podciągania odwodów i zaopatrzenia. Dla wykonania tego zadania wydziela się 10-20% samolotolotów. Wsparcie lotnicze wojsk lądowych jest jednym z najważniejszych zadań lotnictwa taktycznego. Jest ono wykonywane na głębokość do 50-100 km od linii frontu. Na korzyść KA przewiduje się wydzielenie około 240 samolotolotów, a na korzyść dywizji 40-60 samolotolotów na dobę.

Rozpoznanie powietrzne prowadzi się na głębokość 35-250 km od linii frontu. Do prowadzenia rozpoznania wydziela się 10-15% ogólnego limitu samolotolotów lotnictwa taktycznego.

Planując wykorzystanie lotnictwa dla wsparcia wojsk na polu walki w siłach powietrznych NATO uwzględnia się m.in. następujące czynniki:

- stopień sprawności technicznej posiadanych samolotów-80%;
- w działaniach bojowych bez użycia broni jądrowej bierze udział ok. 70% samolotów nbj. które wykonują uderzenia na obiekty zwykłymi środkami rażenia. Pozostałe 30% nbj znajduje się w stałej gotowości do działań z bronią jądrową na pokładzie.

3. Prowadzenie walki obronnej przez KA .

a/ Walka w pasie przesłaniania.

Zadaniem wojsk wydzielonych do działań w pasie przesłaniania jest:

- ustalenie składu, kierunku głównego uderzenia i charakteru działań przeciwnika;

- zmuszenie nacierających wojsk przeciwnika do wcześniejszego rozwinięcia bojowego;
- opóźnienie podejścia przeciwnika do przedniego skraju przedniej rubieży obrony;
- zmylenie przeciwnika co do charakteru inżynierskiej rozbudowy obrony i rzeczywistego przebiegu przedniego skraju przedniej /głównej/ pozycji obronnej;
- zadania przeciwnikowi maksymalnych strat przed rozpoczęciem ataku na przednią /główną/ pozycję obrony.

Pierwsze nawiązują walkę z nacierającym przeciwnikiem wojska osłonowe KA, które prowadzą działania opóźniające na szerokim froncie, broniąc kolejno przygotowanych rubieży na kierunkach natarcia przeciwnika. W czasie walk w pasie przesłaniania dużą rolę spełnia artyleria i lotnictwo taktyczne, wykonując uderzenia środkami konwencjonalnymi, a w wypadku stosowania BMR również jądrowymi na główne zgrupowania uderzeniowe przeciwnika celem ich niszczenia, opóźniania i dezorganizowania działań. W tym etapie w szerokim zakresie wykorzystywane są wszelkiego rodzaju zapory inżynierskie. Prowadząc walkę na kolejnych rubieżach, wojska osłonowe wycofują się w kierunkach pozycji ubezpieczeń ogólnych /czat głównych, a po ich przekroczeniu, odchodzą do wyznaczonych rejonów odwodu /drugiego rzutu/ korpusu.

Na rubieży ubezpieczeń ogólnych walką z przeciwnikiem przejmują czaty główne walcząc również na szerokim froncie metodą działań opóźniających. Ostatnią ich pozycją powstrzymywania przeciwnika jest rubież ubezpieczeń bojowych

na której wspólnie z pododdziałami ubezpieczenia bojowego /czatami bojowymi/ stawiają maksymalnie silny opór, aby wprowadzić w błąd przeciwnika co do rzeczywistego przebiegu przedniego skraju przedniej pozycji obrony korpusu. Na skutek przeważających sił przeciwnika, czaty główne wraz z czatami bojowymi wycofują się: czaty główne do odwodu /drugiego rzutu/ dywizji pierwszego rzutu, natomiast czaty bojowe do odwodu /drugiego rzutu/ pierwszorzutowych brygad.

Z chwilą podejścia przeciwnika do przedniego skraju obrony sił głównych KA, dalsze prowadzenie walki będzie zależać od rodzaju obrony.

b/ Walka o główną ^{pozycję} ~~pozycję~~ obrony:

W obronie rejonu z chwilą przejścia przeciwnika do natarcia cały wysiłek KA skupi się na odparciu ataku przed przednim skrajem i utrzymaniu przedniej pozycji obrony /rejonów obrony pierwszorzutowych brygad dywizji pierwszego rzutu/.

Do zasadniczych przedsięwzięć mających na celu zerwanie natarcia lub osłabienie jego uderzenia, zalicza się kontrprzygotowanie, które polega na wykonaniu uderzeń bronią jądrową, lotnictwem i ogniem artylerii na główne zgrupowanie wojsk przeciwnika przed rozpoczęciem przez nie natarcia, a w wypadku wcześniejszego prowadzenia walki obronnej w pasie przesłaniania, wykonanie uderzeń ognio- wych po zatrzymaniu przeciwnika przed przednim skrajem przedniej ^{nubieży} ~~pozycji~~ obrony. Celem kontrprzygotowania będzie zatem zerwanie natarcia i pobicie przeciwnika zanim zdała

on rozpocząć uderzenie na przednią pozycję obrony.

W niektórych wypadkach mogą powstać warunki do wykonania tzw. "kontruderzenia", które polega na wykorzystaniu efektów kontrprzygotowania ogniowego, i wykonaniu uderzenia dywizją zwłaszcza pancerną z odwodu /drugiego rzutu/ korpusu przed przedni skraj obrony, celem rozbicia przeciwnika lub odrzucenia go do rejonów wyjściowych. Oddziały przeciwnika którym udało się włamać w głąb obrony niszczy się uderzeniami jądrowymi, ogniem artylerii i kontratakami.

Po włamaniu się przeciwnika na głębokość 1,5-2 km, w zależności od sytuacji może być wykonany kontratak siłami odwodu /drugiego rzutu/ brygady, natomiast przy włamaniu na głębokość 3-8 km odwodem /drugim rzutem/ dywizji pierwszego rzutu korpusu. Kontrataki wspiera się uderzeniami jądrowymi, lotnictwem i ogniem artylerii. Jeśli kontratak dywizyjny nie zdoła przywrócić poprzedniego położenia, odwód dąży do zatrzymania dalszego natarcia przeciwnika, aby zapewnić warunki do kontrataku siłami odwodu /drugiego rzutu/ korpusu. W zależności od wytworzonej sytuacji, kontrataki drugimi rzutami dywizji mogą być wykonywane samodzielnie lub równocześnie z wprowadzeniem do walki odwodu korpuśnego.

Jeżeli przeciwnik włamał się na dwóch kierunkach, zaleca się blokować jego siły odwodami dywizji i po wprowadzeniu do walki odwodu /drugiego rzutu/ korpusu wspólnie likwidować włamanie.

Po przywróceniu początkowego położenia dywizja kontratakująca może zostać zluzowana i ponownie skierowana do odwodu /drugiego rzutu/ KA celem odtworzenia gotowości bojowej.

Jeżeli kontratak odwodu /drugiego rzutu/ korpusu nie da żadnych wyników, dowódca korpusu angażuje wszystkie swe siły i środki do blokowania włamań w celu niedopuszczenia do ich dalszego pogłębiania.

0 W warunkach obrony rejonu, gdy przeciwnik włamał się na dwóch kierunkach i posiada zdecydowaną przewagę rozwijając w szybkim tempie natarcie w głąb obrony, korpus armijny nie będzie wykonywał kontrataku. W taki wypadek zaleca się odwodem korpuśnym przejść do obrony rubieży w celu blokowania natarcia przeciwnika, hamowania tempa natarcia i organizowania silnego oporu na poszczególnych rubieżach by zatrzymać go na pośredniej rubieży korpusu, gdzie powinna być rozegrana decydująca faza walki obronnej KA przy użyciu wszystkich posiadanych sił i środków.

Jeżeli i na tej rubieży przeciwnik zdoła utrzymać wysokie tempo natarcia oraz przewagę, wówczas KA w ramach GA może przejść do działań odwrotowych.

o/ W obronie ruchowej dywizje pierwszego rzutu KA, po przejściu przeciwnika do natarcia powinny zatrzymać i zdeorganizować nacierające zgrupowanie zmuszając go do zagęszczenia wojsk i skanalizowania jego natarcia na kierunkach zawczasu zaplanowanych, stwarzając tym samym dogodnie cele do uderzeń ogniowych. Jeśli próba zatrzymania nacierających zgrupowań przeciwnika nie powiedzie się, dywizje pierwszego rzutu korpusu, stawiając opór, wycofują się na kolejne rubieże w taki sposób, aby wciągnąć go z góry przygotowany rejon w tzw. "worek ogniowy", w którym

przewiduje się zniszczenie jego sił ogniem i kontratakami.

W tym celu oddziały broniące punktów oporu na skrzydłach włamania głównego zgrupowania przeciwnika uporczywie utrzymują zajmowane pozycje, nawet w tym wypadku, gdy przeciwnik wychodzi na ich tyły. Na ostatniej z zaplanowanych pozycji /rubieży/ dopuszczalnego włamania przeciwnika wojska pierwszego rzutu KA przechodzą do uporczywej obrony i wykorzystują wszystkie środki ogniowe, zmuszają go do wprowadzenia dodatkowych sił w celu rozwinięcia powodzenia i koncentracji ich w danym rejonie. Zgrupowane siły przeciwnika są niszczone następnie uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii i lotnictwa po których następują kontrataki odwodów korpuśnych.

Według poglądów NATO kontrataki uważa się za decydujący etap walki w obronie ruchowej. Powinny one być wykonane w momencie zatrzymania przeciwnika, a w szczególności wtedy, gdy jego wojska nie zdołały się jeszcze przegrupować i umocnić na opanowanych rubieżach.

Dywizje drugiego rzutu /zgrupowanie uderzeniowe/ otrzymuje większy przydział amunicji jądrowej, którą wykorzystuje się do wykonania uderzeń na włamujące się w obronę KA wojska przeciwnika oraz dla wsparcia kontrataków. Z uderzeniami jądrowymi powiązane są ściśle działania lotnictwa i ogień artylerii. Zgodnie z regulaminami, należy dążyć do uzyskania chociażby lokalnej przewagi w powietrzu celem wzbronienia lotnictwu przeciwnika oddziaływania na zgrupowania uderzeniowe wykonujące kontrataki.

Dywizje stanowiące zgrupowanie uderzeniowe /kontratakujące/ wychodzą z rejonów z takim rozliczeniem, aby do chwili wykonania uderzeń jądrowych^{x/} i lotniczych mogły zakończyć rozwijanie oddziałów pierwszego rzutu na wyznaczonej rubieży. Do rubieży rozwinięcia dywizje podchodzą zwykle w ugrupowaniu dwurzutowym, mając w pierwszym rzucie dwie, a w drugim jedną brygadę. W każdej brygadzie pierwszego rzutu są zwykle 2 - 3 bataliony ozołgów i 1 - 2 bataliony zmechanizowane. Chodzi o to, aby siła uderzenia brygad pierwszego rzutu była maksymalnie duża, zapewniająca wysokie tempo działań i dużą głębokość uderzenia. Równocześnie z dywizjami będącymi w odwodzie /w drugim rzucie/ do kontrataków przechodzą dywizje będące w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem. Ogólnym celem kontrataków korpusu w obronie ruchowej jest przede wszystkim zniszczenie sił głównych przeciwnika, które włamały się w głąb ugrupowania obronnego KA i stworzenia warunków do przejścia do przeciwnatarcia.

d/ Działania odwrotowe.

Celem działań odwrotowych jest zyskanie na czasie, zachowanie własnych sił oraz zadanie strat wojskom przeciwnika. Przejście do działań odwrotowych może być zamierzone lub wymuszone, jednak zawsze za zezwoleniem wyższego dowódcy.

x/ Uderzenia jądrowe przewiduje się wykonywać na 20-30 minut przed rozpoczęciem kontrataków.

Działania odwrotowe mogą mieć miejsce:

- w początkowym okresie działań wojennych, gdy nie planuje się uporczywej obrony w strefie osłony /w strefie granicy państwowej/;
- w toku wojny, gdy w wyniku niesprzyjającego rozwoju sytuacji będzie istnieć konieczność opuszczenia części zajmowanego terytorium i przejścia na nową bardziej dogodną rubież;
- w działaniach obronnych, gdy włamujące się w głąb obrony wojska przeciwnika stwarzają niebezpieczeństwo całkowitego rozbicia broniących się wojsk korpusu.

KA może organizować i prowadzić działania odwrotowe w pasie 80 km i na głębokość 100-150 km, a w szczególnych wypadkach i więcej. Średnie tempo odwrotu może wynosić 20-30 a nawet 50 km na dobę. W działaniach odwrotowych wybiera się kilka głównych, a między nimi szereg rubieży pośrednich. Rubieże główne i pośrednie zaleca się wybierać za przeszkodami wodnymi, wzdłuż pasm wzgórz i na innych dogodnych do obrony rubieżach terenowych. Odległości pomiędzy rubieżami /głównymi i pośrednimi/ mogą wynosić, w zależności od charakteru terenu, 35 - 45 km. W działaniach tych szczególną uwagę zwraca się na jak najlepsze wykorzystanie właściwości terenu i tworzenie różnego rodzaju zapór inżynierskich i przeszkód.

Działania odwrotowe obejmują takie formy walki i manewru jak: wyjście z walki /zerwanie styczności bojowej z przeciwnikiem/ działania opóźniające i wycofanie.

Wyjście z walki to działanie, w którym wojska prowadzące walkę odrywają się w sposób zorganizowany od

przeciwnika całością lub częścią sił. W styczności z przeciwnikiem pozostawia się wojska osłony, które mają zadanie zabezpieczyć wyjście z walki dywizji pierwszorzutowych.

Oderwanie się dywizji pierwszego rzutu od przeciwnika może być zabezpieczona bronią jądrową, ogniem artylerii, uderzeniami lotnictwa oraz kontratakami prowadzonymi na szerokim froncie. Poszczególne dywizje wychodzą z walki pod osłoną grup taktycznych wojsk osłonowych.

Po wyjściu z walki sił głównych, w zależności od otrzymanego zadania KA może przejść całością sił do działań opóźniających lub rozpocząć planowe wycofanie do wyznaczonego rejonu lub na wskazaną rubież.

Działania opóźniające prowadzone są przez wydzielone wojska osłonowe, których zadaniem jest hamowanie tempa natarcia przeciwnika, zmuszenia go do rozwijania się i pokonywania kolejnych rubieży oporu, oraz uniemożliwiającej przejście do pościgu, a tym samym stwarzając dogodne warunki do wycofania głównych sił korpusu na wyznaczoną w głębi nową rubież obrony lub do określonego rejonu ześrodkowania. W działaniach opóźniających oddziały otrzymują z reguły szersze pasy obrony. W składzie wojsk osłony KA może być użyta DPanc /DZ/ wzmocniona rppanc oraz jedną - trzema GAP, po 4-5, dywizjonów w każdej. Dywizja wraz ze środkami wzmocnienia zajmuje początkowo dogodną rubież w odległości 5-8 km od przedniego skraju /w ugrupowaniu własnych wojsk a następnie kolejno poszczególnymi oddziałami /pododdziałami przechodząc na kolejne rubieże obrony/ wiąże przeciwnika walką, umożliwiając wycofanie z walki głównych sił korpusu.

Wycofanie się traktowane jako jeden z rodzajów działań odwrotowych, w czasie którego wojska wycofują się skrycie w celu uniknięcia walki z przeciwnikiem. Podczas wycofania wojska korpusu przyjmują ugrupowanie odwrotne niż w czasie marszu zbliżania. Każda dywizja otrzymuje odpowiednią ilość dróg odchodzenia lub rubieży tyłowych do obsadzenia. Wycofanie może być przeprowadzone po uprzednim wyjściu z walki lub w warunkach braku bezpośredniej styczności z przeciwnikiem. W czasie wycofania poszczególne dywizje ubezpieczają swoje siły główne wydzielając ubezpieczenia przednie, boczne i tylne. Gdy wycofanie poprzedzone jest wyjściem z walki, wówczas wyznacza się szczególnie silne ubezpieczenia tylne, które stosując taktykę działań opóźniających uniemożliwiają przeciwnikowi przejście do pościgu. W czasie wycofania stosuje się na szeroką skalę zasłony dymne. Wycofanie wojsk może także odbywać się drogą powietrzną /za pomocą śmigłowców, samolotów/ i drogą morską. Uzbrojenie i środki materiałowo-techniczne, które nie mogą być wycofane zostają zniszczone.

ZAKOŃCZENIE

Według poglądów zachodnich współczesne działania bojowe, zarówno w natarciu, jak i w obronie będą charakteryzować się wysoką ruchliwością oraz maksymalnym wykorzystaniem ognia w połączeniu z manewrem. Wielu teoretyków zachodnich twierdzi, że w warunkach posiadania dostatecznej ilości broni jądrowej różnice między działaniami zaczepnymi,

a obronnymi zacieraają się coraz bardziej, ponieważ przy stosowaniu tej broni będą istnieć realne możliwości do szybkiego przechodzenia od obrony /zwłaszcza ruchowej/ do natarcia i odwrotnie. W tym też świetle w oficjalnych poglądach i publikacjach zachodnich stosuje się coraz częściej termin "operacja /działania/ zaczepno-obronna" aby wykonać ściśle wiąż oba rodzajów działań. Dlatego również między innymi uważa się, że skład oraz wzmocnienie poszczególnych związków taktycznych i operacyjnych w natarciu i w obronie powinien być taki sam, aby w toku prowadzenia działań bojowych uniknąć konieczności manewrowania siłami i środkami walki z jednego kierunku /rejonu/ na drugi.

Aby w pełni rozumieć istotę współczesnego natarcia i obrony KA, jako podstawowego związku ogólnowojskowego sił zbrojnych NATO, należy stale uzupełniać znajomość z dziedziny organizacji, wyposażenia sił zbrojnych NATO oraz śledzić za zmianami w sposobach walki, w oparciu o doświadczenia i wnioski z ćwiczeń i manewrów wojsk NATO, głównie na SE TDW.

Skrypt niniejszy daje jedynie ramowy pogląd na te zagadnienia, ukierunkowuje zainteresowanych do samodzielnych dociekań w zakresie poglądów i zasad działania wojsk w podstawowych rodzajach walki. Nie wyczerpuje zatem wszystkich zagadnień które są często szerzej i wszechstronnie nasświetlane w wydawnictwach Zarządu II Sztabu Generalnego WP oraz w licznych publikacjach na łamach czasopism wojskowych, głównie WPZ.

BIBLIOGRAFIA:

1. Grupa Armii, Armia Polowa i korpus armijny w podstawowych rodzajach działań bojowych - Zarz. II Szt. Gen. 1971 r.
2. Kompendium sił zbrojnych NATO - Zarz. II Sztabu Generalnego - 1977 r.
3. Biuletyn wywiadowczy - Zarząd II Sztabu Generalnego 1977 r.
4. Wojskowy Przegląd Zagraniczny nr 2/77.
5. Dodatek specjalny do Wojskowego Przeglądu Zagranicznego nr 4/76.
6. Komunikaty Rozpoznawcze Zarządu II Sztabu Generalnego WP - Roczniki 1976/77.

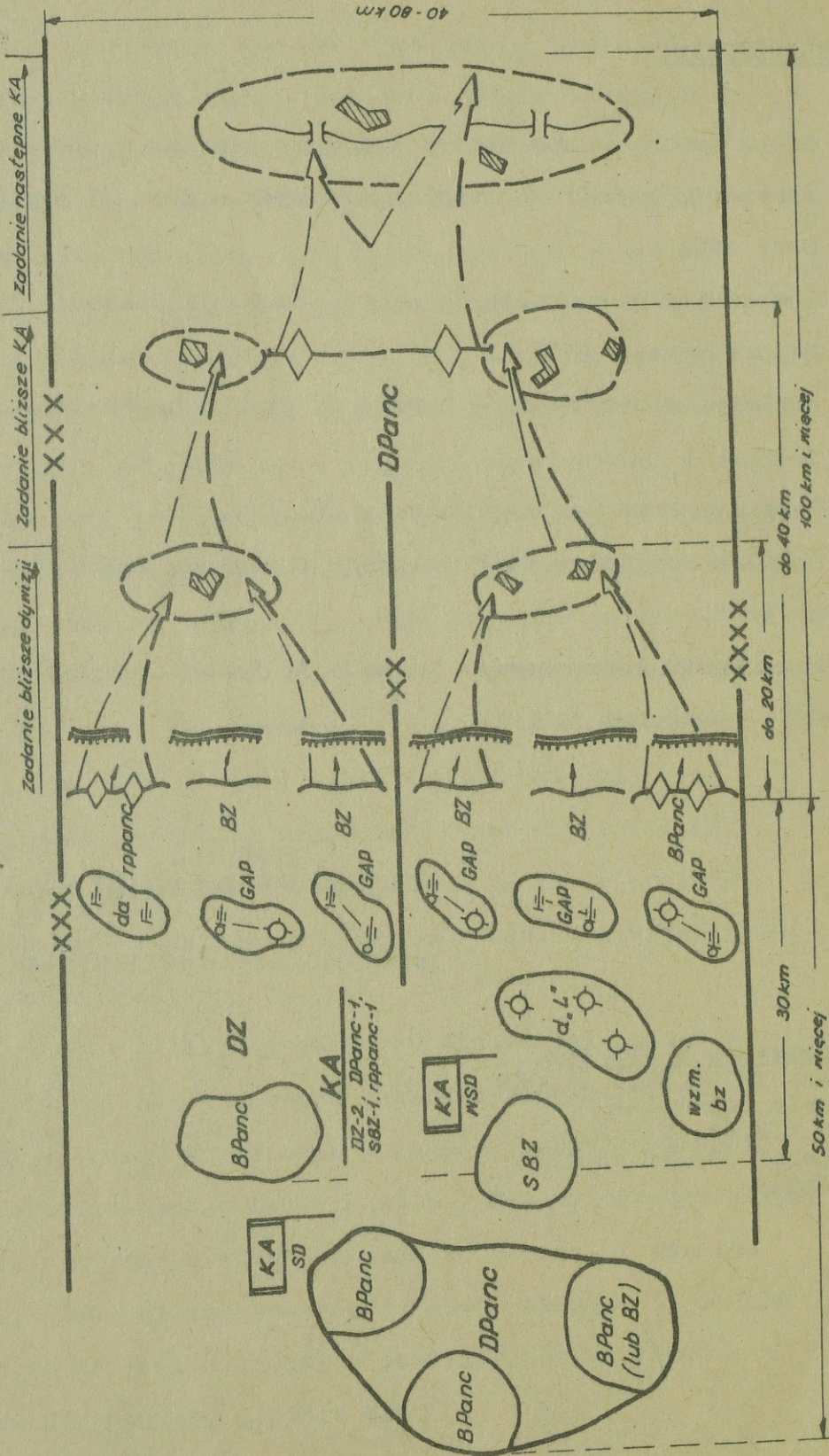
OPRACOWAŁ
ST. WYKŁADOWCA KATEDRY RIAO

płk dypl. Klemens CUPRYNIAK

Wydrukowano w 100 egz.
Egz. nr 1-100 Bibl. Gł. OZS
Wyk. płk Cupryniak
Druk. M. B. dn. 29.6.78r
Nr ks. pf 464/pf 2201/WW
Kor. autor

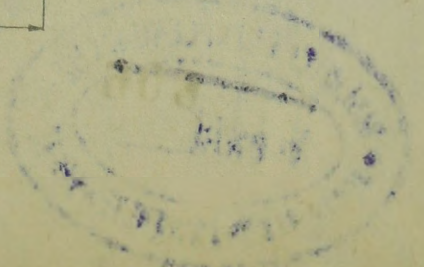
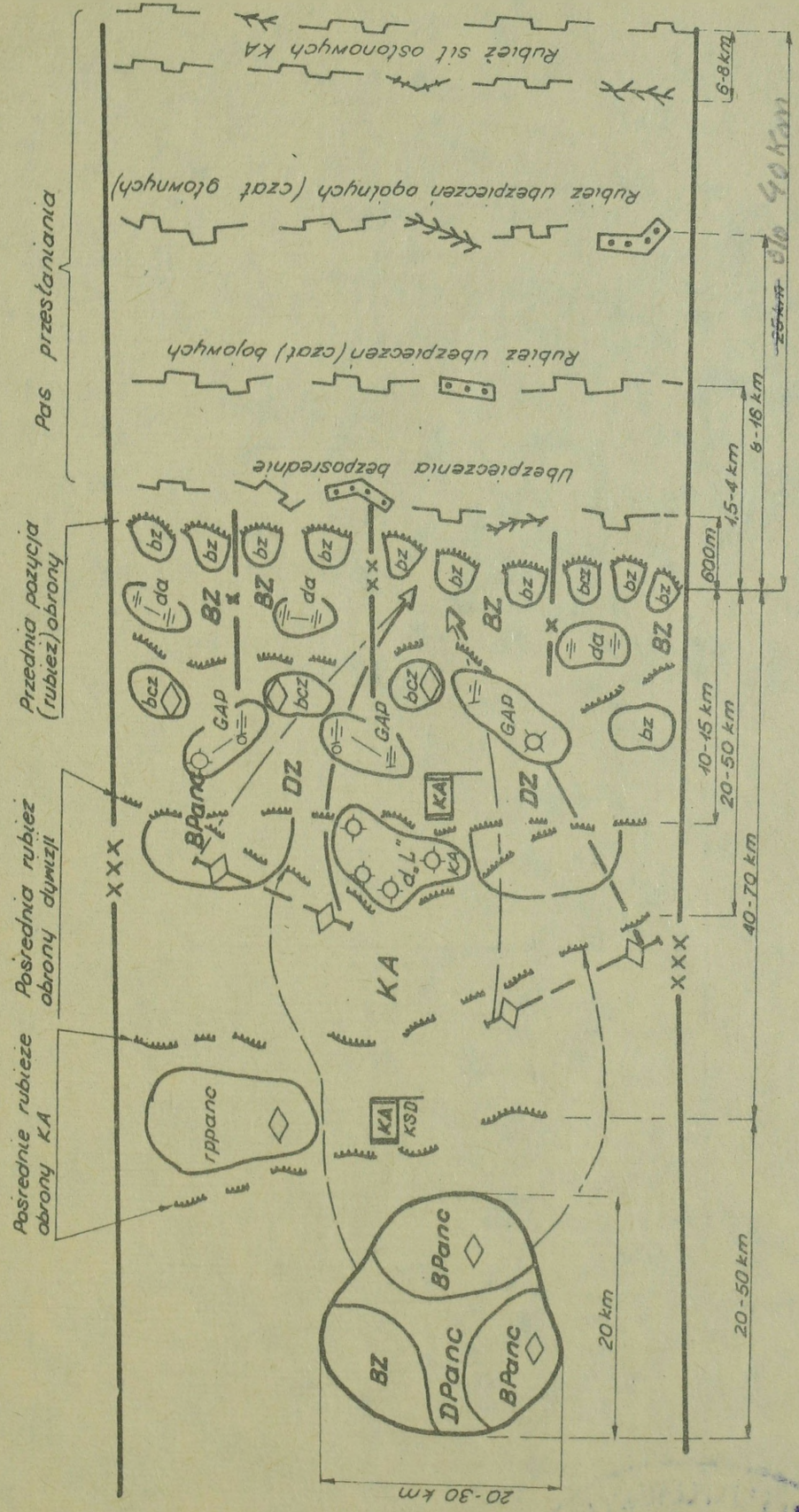
Załącznik nr 1

UGRUPOWANIE BOJOWE KORPUSU ARMIJNEGO W NATARCIU (WARIANT)

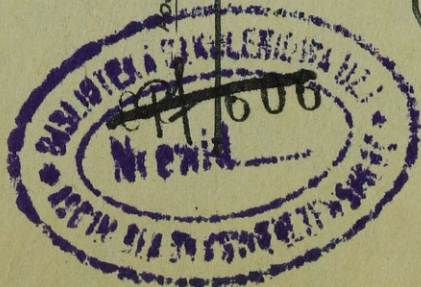
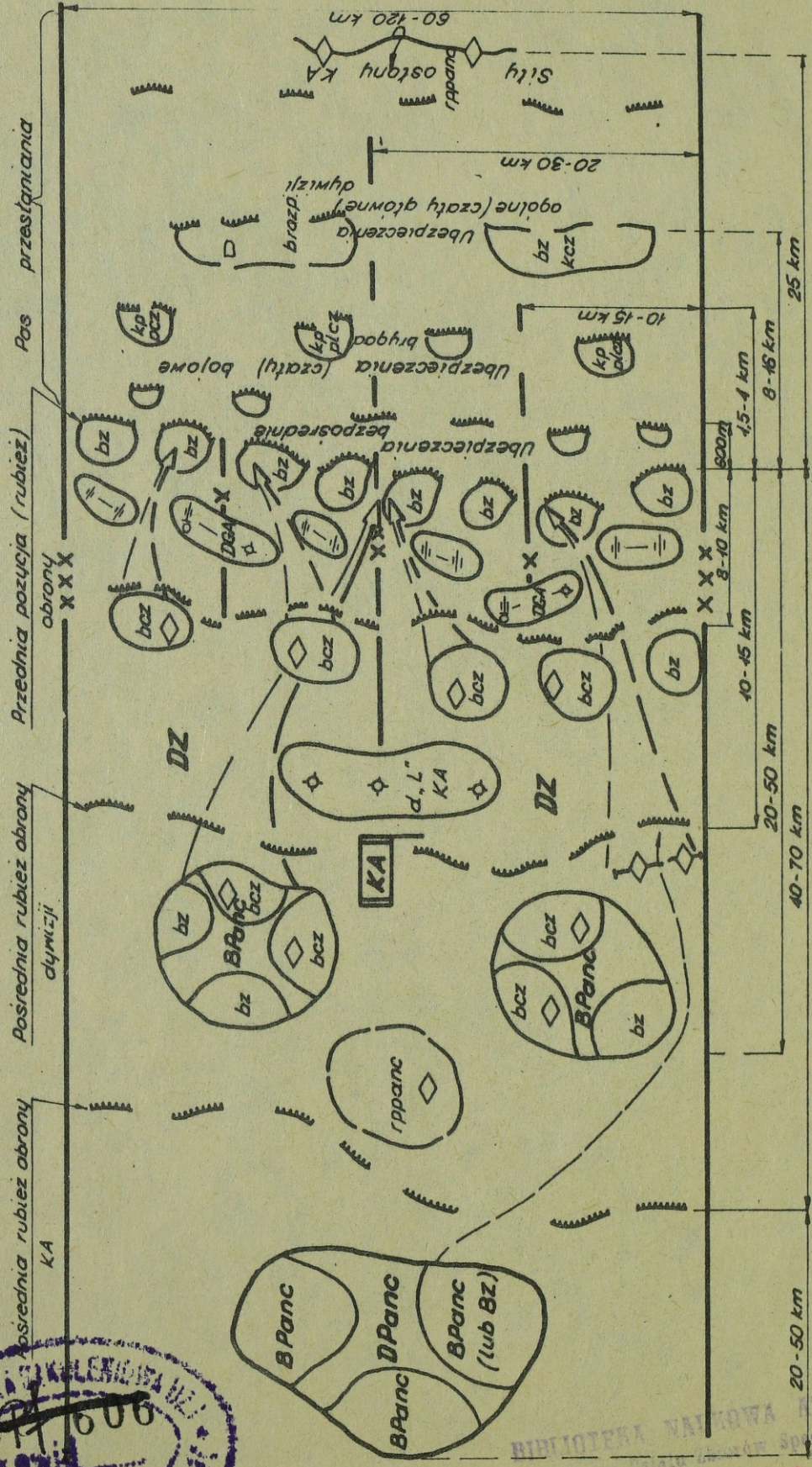

UGRUPOWANIE BOJOWE KORPUSU ARMIJNEGO W OBRONIE (WARIANT)

Załącznik nr 2

Załącznik nr 3 UGRUPOWANIE BOJOWE KORPUSU ARMIJNEGO W OBRONIE RUCHOWEJ (WARIANT)

BIBLIOTEKA NAJWIĘKSZA WOJSKA POLSKIEJ
Archiwum Biblioteczne (w Spojalajach)

44228